

Vlaams
Parlement

vergadering **C25**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 11 oktober 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitrol van de visienota van de Vlaamse Regering rond de hervorming van de energie-intercommunales – 2860 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Joris Vandenbroucke aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de weigering van de Kempense financieringsintercommunale IKA om mee te stappen in de geplande fusiebeweging – 2873 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de oprichting van een gemeentelijke holding voor groene energie – 2908 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de deur-aan-deurverkoop van energiecontracten – 2883 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over deur-aan-deurverkoop van energiecontracten – 41 (2017-2018)	14
VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het actieplan 'Clean power for transport' – 2957 (2016-2017)	21
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energienorm – 44 (2017-2018)	27
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) op digitale meters – 49 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitrol van de digitale meter – 162 (2017-2018)	30
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de provinciale belasting op hernieuwbare energie – 68 (2017-2018)	35

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het beschikbaar stellen van de gegevens van REG-premies – 120 (2017-2018)	39
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het decretale kader voor de Market Implementation Guide 6 (MIG 6) – 151 (2017-2018)	42
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het winnen van geothermische warmte uit oude steenkoollagen – 163 (2017-2018)	43

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitrol van de visienota van de Vlaamse Regering rond de hervorming van de energie-intercommunales – 2860 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Joris Vandenbroucke aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de weigering van de Kempense financieringsintercommunale IKA om mee te stappen in de geplande fusiebeweging – 2873 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de oprichting van een gemeentelijke holding voor groene energie – 2908 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, begin mei 2017 werd uw visienota over de toekomst van de energie-intercommunales goedgekeurd. Onder meer zou het takenpakket worden herbekeken en het aantal mandaten en vergoedingen worden teruggeschroefd. Er zouden ook nieuwe investeringsmechanismen – zoals beursgang en burgerparticipatie – komen. En er zou één 'Vlaamse gemeentelijke hernieuwbare-energieholding' komen in plaats van de huidige financieringsintercommunales. Dat betekent dus een grondige hervorming van de energie-intercommunales met als uiteindelijke doel een lagere energiefactuur voor de burger.

Nu blijkt dat de raad van bestuur van de Kempense financieringsintercommunale 'Investeringsintercommunale voor de Gemeenten van de Kempen en het Antwerpse' (IKA) zich uitspreekt tegen het plan om te fuseren tot Zefier, actief in groene stroom. Het argument om tegen te stemmen was dat de participatie in groene energie met de gemeentelijke holding 'een ver-van-ons-bedshow' is. Het is opmerkelijk dat in de financieringsintercommunale ook een aantal politieke vertegenwoordigers uit de meerderheidspartijen zetelen die dus tegen uw visienota ingaan.

Minister, wat is uw reactie op dit dossier? Hoe staat dit dossier in verhouding tot de visienota? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitrol van uw visienota wat betreft de intercommunales?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, de heer Sintobin heeft al een en ander gezegd. Ik ga niet helemaal in herhaling vallen, maar het onderwerp van de vraag is het feit dat de raad van bestuur van de financieringsintercommunale IKA met 24 op 39 aanwezigen tegen de toetreding van de intercommunale in Zefier heeft gestemd. De uitleg was dat het allemaal van hogerhand bedisseld was, dat ze de documenten te laat hadden gekregen enzovoort. Ik vind het een beetje een vreemde uitleg van een intercommunale waarvan 45 van de 56 bestuursmandaten worden bezet door meerderheidspartijen. Minister, zij kunnen toch onmogelijk uw communicatie hebben gemist. Op 5 mei hebt u gecommuniceerd over uw visienota en hebt u gezegd dat u die fusiebeweging zou inzetten.

Mijn fractie is er een grote voorstander van, zoals u weet. We hebben er vorige legislatuur ook stappen in gezet met de schrapping van 793 mandaten bij Eandis en Infrac. Wij zijn er voorstander van om daar verder in te gaan en om die wirwar aan structuren, mandaten en vergoedingen in de energiesector te verminderen. Het is een goede zaak dat ook de regering in die richting stapt. Het is daarom des te vreemder dat een grote intercommunale waarin de regeringspartijen een overwicht hebben, zich daartegen verzet.

Minister, waarom hebben de vertegenwoordigers van hoofdzakelijk regeringspartijen tegen de fusie gestemd?

Op welke manier hebt u uw overtuigingskracht aangewend om de betrokken lokale besturen die aandeelhouder zijn van de intercommunale, mee te krijgen in het fusieverhaal?

Wat betekent de weigering van IKA voor de toekomst van het fusieverhaal van Zefier? Eind december komt er een algemene vergadering waar men zich opnieuw zal uitspreken over al dan niet toetreden. Wat is de stand van zaken?

Welke stappen zult u zetten om verder te snoeien in structuren, mandaten en vergoedingen in de energiedistributiesector in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de aanleiding voor mijn vraag is uiteraard gelijkaardig als die van mijn collega's. We hebben de visienota van de Vlaamse Regering gehad over hoe een en ander in de toekomst zou moeten worden gestructureerd waarbij de financieringsintercommunales hun taken verdeeld zagen worden over andere entiteiten. Wat betreft de investeringen in hernieuwbare energie, schoof de Vlaamse Regering de optie naar voren om te komen tot één gemeenschappelijke holdingstructuur waarbij met een cvba de participaties in hernieuwbare-energieprojecten in heel Vlaanderen, die werden genomen vanuit de lokale besturen, zouden worden gebundeld. Er zijn een aantal schaalvoordelen te bedenken bij zo'n constructie. Wat onze partij betreft, leek de idee valabel te zijn.

Bovendien hebt u aangekondigd dat u met dit vehikel naar de beurs zou gaan om ook op die manier burgerparticipatie mogelijk te maken. Daar kunt u ongetwijfeld straks nog wat toelichting bij geven.

We hebben intussen begrepen dat de uitvoering van die visienota niet zo evident is voor alle betrokken lokale besturen, met inderdaad IKA in de Kempen als voornaamste 'struikelblok' misschien in het vormgeven van die nieuwe gemeentelijke holding, met een negatieve uitslag van de geheime stemming die in de schoot van de intercommunale is gehouden.

Het is misschien niet onverstandig om even na te gaan hoe dat komt, vanwaar die negatieve houding komt en hoe we die kunnen ombuigen. De lokale besturen hebben in de afgelopen jaren een bijzonder belangrijke positie ingenomen in de uitbouw van het energiesysteem, zowel op het hoogspanningsnet – Elia, Fluxys – , maar ook in de lokale distributie hebben de gemeentebesturen ervoor gezorgd dat we nog iets te zeggen hebben in het energiebeleid in ons land met belangrijke strategische posities. Ook in de ontwikkeling van hernieuwbare energie hebben heel veel lokale besturen belangrijke stappen gezet om ervoor te zorgen dat er meer zonne-energie, windenergie enzovoort komt, doelstellingen die we allemaal delen.

Die lokale besturen zijn dus bijzonder belangrijke partners in de uitvoering van ons energiebeleid. Dat is niet onbelangrijk. Minister, op welke manier hebt u de

dialogoog gevoerd met de lokale besturen? Op welke manier hebt u de actoren in de financieringsintercommunales, de distributienetbeheerders en de gemeentebesturen betrokken? Hebt u overleg gehad om een draagvlak te vinden voor de fusieplannen? Wanneer zijn die gesprekken gevoerd? Wat was de uitkomst?

Met betrekking tot de oprichting van de holding zelf, wat is de impact van de eerste negatieve beslissing vanuit IKA op de plannen van de Vlaamse Regering om tot zo'n gemeentelijke holding te komen? Die heeft ondertussen de naam Zefier gekregen. Kunt u een toelichting geven bij de strategie en de doelstellingen van Zefier? Op welke manier kan Zefier het best bijdragen aan de ontwikkeling van hernieuwbare energie in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Als we het energiebeleid in Vlaanderen en België – maar vooral in Vlaanderen – willen realiseren, dan zal het met de lokale besturen zijn of het zal niet zijn. U vraagt of ik met de gemeenten heb gesproken. In het voorbije jaar heb ik alle provincies bezocht en alle burgemeesters of vertegenwoordigers van gemeenten uitgenodigd op de verschillende vergaderingen die ik in al die provincies heb gehouden. Inspanningen doen om op het terrein te gaan, dat is dus niet het probleem. Ik ben ook al verschillende keren op bijeenkomsten geweest van de VVSG waar ik met heel veel gemeentebestuurders contact heb gehad. Ook daar heb ik gezegd dat het met de gemeenten zal zijn of niet zal zijn.

Een onderdeel van de visienota is inderdaad gewijd aan de fusie van een aantal financieringsintercommunales, die van de zogenaamde gemengde sector, en het mag duidelijk zijn dat de Vlaamse Regering heeft beslist dat de fusieoperatie van onderuit moet komen. Ik ben als minister niet bevoegd voor de distributienetbeheerders, dat weet u.

De operatie en organisatie daarvan was in handen van de overkoepelende organisatie Intermixt, die zich onder andere juridisch laat begeleiden door een advocatenkantoor. Ik verneem hier dat er groot protest was. Bij mijn weten is dit de enige financieringsintercommunale die iets heeft laten horen. In de rest van de financieringsintercommunales is er zonder enig probleem over gestemd.

Als we het hebben over het dossier zelf, ik vermoed dat de vragen dateren van de eerste agendering van de raad van bestuur. Men vraagt mij ook hoe dat komt en wat de argumentatie was. Eerst en vooral, ik was daar niet bij. Ten tweede, de stemming was geheim. Ik kan dus niet eens weten wie voor of tegen heeft gestemd. Ik kan daar geen uitleg over geven, ik was daar niet bij en ik heb die operatie niet geleid.

Ondertussen weet ik wel dat het dossier opnieuw werd geagendeerd en dat er geen enkele tegenstem meer werd geacteerd. Het dossier is ondertussen doorgestuurd naar de respectieve gemeenten. Dat is de stand van zaken. Ik begrijp dat men zegt dat het eerst anders was.

Collega's, ik steek het niet onder stoelen of banken, Zefier is voor mij een belangrijke tool. Het doel van Zefier is zoveel mogelijk de beschikbare financiële middelen te investeren in hernieuwbare energieprojecten, meer bepaald in projecten die in Vlaanderen zullen worden gebouwd en die dus ook meetellen voor onze doelstellingen.

Er zijn een aantal financieringsintercommunales waarvan ik weet dat ze interesse hebben voor investeringen in hernieuwbare energie in buitenlandse projecten. Ik maak heel duidelijk dat ik graag zou hebben dat de investeringen in groene economie hier gebeuren. Dat betekent jobs, dat betekent een meerwaarde. Het kan zijn dat men zegt dat we een hoger rendement kunnen halen over de

grenzen heen, maar er is toch heel wat aandacht voor dergelijke projecten en er zijn heel wat mogelijkheden. Binnen deze projecten staat er ook dat er aandacht moet worden besteed aan de participatie voor de burgers, zodat het draagvlak voor hernieuwbare energie wordt vergroot.

Mijnheer Vandenbroucke, u verwijst naar de wijzigingen in de structuren. Heel wat onderliggende structuren worden momenteel afgeschaft en omgevormd om ze performanter te maken. Dat wordt deels opgenomen in het gedeelte decreet Lokaal Bestuur van minister Homans, deels in het Energiedecreet waarvoor ik verantwoordelijk ben. Ik denk bijvoorbeeld aan de beperking van de raden van bestuur in de intercommunales en ook aan de afschaffing van de regionale bestuurscomités.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik ga met u akkoord dat het energiebeleid dat u uitstippelt, moet worden gevoerd met gemeenten en provincies. Verder in de agenda krijgen we een aantal vragen die bewijzen dat bijvoorbeeld provincies, maar ook gemeenten nog niet echt mee zijn in uw verhaal, ondanks uw ronde van Vlaanderen.

U bent inderdaad Vlaanderen rondgetrokken met uw beleid en uw visie, maar blijkbaar zijn er toch nog een aantal conservatieve krachten op het terrein. Het fusiebeleid moet inderdaad van onderuit komen. Ik ga met u akkoord dat dit de enige financieringsintercommunale is die heeft tegengestemd. Ondertussen is er al een evolutie gebeurd in het dossier. Ik ondersteun ook dat de investeringen in groene energie in Vlaanderen en in België moeten gebeuren, en niet in het buitenland.

Maar ik vind vooral dat we – en dat is onze plicht ten aanzien van de bevolking, van de burger – gelet op de commotie die er geweest is rond de intercommunales, rond mandaten en vergoedingen, dringend werk moeten maken van het terugschroeven van mandaten en vergoedingen. We moeten die intercommunales zo veel mogelijk opklaren.

Ik vind het bijzonder eigenaardig dat een aantal gemeenten en zelfs een aantal provincies blijkbaar toch nog ingaan tegen uw visie en maatregelen nemen die tegengesteld zijn aan wat u voorstelt.

U zegt dat u in contact bent met gemeenten en provincies. Maar, minister, misschien moet u dat overleg intensifiëren?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het moet mij van het hart dat ik toch wel een verschil zie in wat u op 5 mei hebt gezegd: 'We hebben beslist dat we gaan snoeien in de structuren, de mandaten en de vergoedingen. We zullen de financieringsintercommunales laten opgaan in een holding.' Prima. 'En we zullen ervoor zorgen dat daardoor de kost van energiedistributie en dergelijke zal zakken, waardoor dat ook een positieve impact zal hebben op de factuur van de Vlaming.' En anderzijds zegt u hier: 'Het moet allemaal van onderuit komen. De gemeenten hebben autonomie. Ik kan niet anders doen dan informeren.' Ik vind dat uw communicatie op 5 mei toch een andere verwachting heeft gewekt dan de realiteit op het terrein. En de realiteit op het terrein is – niettegenstaande die stemming geheim was – in een intercommunale waar de Vlaamse meerderheidspartijen 45 op 56 bestuursmandaten bekleden, heel simpel. Om een of andere reden vond men in de Kempen in de eigen afdelingen van de regeringspartijen geen draagvlak voor de mooi aangekondigde plannen van 5 mei.

Minister, laat ons hopen dat de algemeen vergadering in december wel instemt met de toetreding tot Zefier. Want wat niet klopt, is dat men bij de tweede vergadering van de raad van bestuur unaniem heeft gestemd om die toetreding goed te keuren. Wat men daar heeft goedgekeurd, is een voorstel van de sp.a-schepen uit Turnhout, een voorstel dat hij had gedaan op die eerste vergadering van de raad van bestuur, om op zijn minst de algemene vergadering de kans te geven zich daarover uit te spreken in plaats van als raad van bestuur het verhaal van tafel te vegen.

Minister, ik heb een bijkomende vraag. Ik heb u al horen erkennen dat het belangrijk is dat die operatie van Zefier doorgaat en dat het belangrijk is dat iedereen mee aan boord gaat. Ik heb u horen zeggen dat u heel veel contacten onderhoudt op het terrein met burgemeesters en provincies. In december is er een algemene vergadering gepland van de aandeelhouders van IKA. Zult u met het oog daarop nog concrete stappen zetten om hen ertoe aan te zetten te informeren, te overtuigen om die toetreding alsnog goed te keuren? Of hebt u dat al gedaan en kunt u vandaag al zeggen dat u er eigenlijk al goede hoop op hebt dat ook IKA mee aan boord zal stappen van Zefier?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik blijf wat op mijn honger zitten bij een aantal vragen, maar ik kom daar straks op terug.

Collega's, het wordt een klein beetje onderschat op welke manier lokale besturen bezig zijn met energiebeleid. We hebben bijna in alle lokale besturen burgemeestersconvenanten ondertekend of andere actieplannen opgesteld om de ontwikkeling van onder andere hernieuwbare energie te ondersteunen. Die intercommunales zijn een van de instrumenten van de lokale besturen om zulke projecten op te zetten.

Er zijn misschien bezorgdheden in de Kempen, minister, maar er waren ook bezorgdheden in veel andere streken en gemeenten in Vlaanderen. En die bezorgdheid, collega's, gaat niet over het eigen postje of over het mandaatje. Die bezorgdheid gaat erover hoe je er het best voor zorgt dat de ontwikkeling van hernieuwbare energie in je eigen streek draagvlak krijgt en ook versnelling. Dat is wat ik hoor bij lokale besturen. En men is inderdaad bezorgd dat een vehikel dat af en toe ergens in Brussel vergadert minder goed een inschatting zal kunnen maken over wat het potentieel is van hernieuwbare energieproject en in een bepaalde regio, een bepaalde stad of een bepaalde gemeente en over hoe dat vehikel dat in Brussel werkt ervoor kan zorgen dat er een draagvlak is voor die projecten.

Ik begrijp die bezorgdheid. Maar dat neemt niet weg dat wij de ontwikkeling van Zefier ondersteunen. We hebben zelf heel veel gesprekken gevoerd met onze burgemeesters en schepenen. Zoals u weet, zijn dat er redelijk wat vanuit onze partij. Na 2018 zullen het er nog meer zijn. *(Gelach)*

Maar daarover zullen we het later nog hebben.

Ik hoop ook, minister, dat u uw dialoog met alle lokale besturen ook op die manier serieus neemt. U hebt inderdaad een ronde georganiseerd per provincie, een aantal uren per provincie besteed om het gesprek aan te gaan. Maar dat zou een permanente oefening moeten zijn om de dialoog met de lokale besturen aan te gaan en samen naar oplossingen te zoeken.

Ik kom bij Zefier zelf. U zegt dat dat een belangrijke tool is voor uw beleid. Maar ik had u gevraagd om wat toelichting te geven bij uw strategie en doelstellingen, ook bij de beursgang die u hebt aangekondigd, maar daarover hebt u nog niets

verteld. Is het bijvoorbeeld de bedoeling dat we vanuit de Vlaamse Regering ook financieel participeren? Welke productievolumes wenst u te halen? Welke projecten wilt u realiseren? Wat is de beoogde omzet van het nieuwe vehikel? Ik had daar graag toch iets meer toelichting bij gehad. We zijn ondertussen toch al een aantal maanden na de publicatie van de nota van de Vlaamse Regering. Ik ga ervan uit dat daar hard aan is voortgewerkt.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, u staat voor een bijzondere uitdaging in het kader van de hervorming van wat ik zou noemen 'het mandatencircus'. Uiteindelijk zal hier en daar waarschijnlijk nogal wat weerstand daarover worden ervaren. Ik denk dat ik hier de tolk kan zijn van vele collega-burgemeesters en -schepenen in steden, maar vooral ook in de kleine gemeenten. De bekommernis gaat over het feit dat met dat kapitaal van de gemeenten, dat momenteel geparkeerd is in een bepaalde structuur, in de toekomst ook iets nuttigs gebeurt.

En het belangrijkste is dat de gemeente, eigenaar van het kapitaal, ook kan meebeslissen over wat daarmee gebeurt. Voor u zal het een bijzondere uitdaging zijn om de gemeentelijke bestuurders te overtuigen. De structuren die u opricht, zijn lichter dan voordien en hebben misschien minder betaalde mandaten, maar daar gaat het niet over. Het gaat over het feit dat het kapitaal van die gemeenten geparkeerd wordt in een nieuwe structuur. De bekommernis van de gemeentelijke bestuurders is dat zij nog kunnen meespreken over wat daarmee gebeurt. Dat gaat dan over nieuwe organisaties, nieuwe structuren met bevoegdheidsverschuivingen, raden van bestuur, regionale overlegcomités en dergelijke meer. De grote bekommernis – u mag dat niet onderschatten – en ook de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke bestuurders is dat die middelen goed worden beheerd. Het is toch niet onlogisch, wanneer je als organisatie, als juridische entiteit, als lokale overheid middelen parkeert in iets, je daar ook nog mee over kunt beslissen. Die ervaring is er vandaag minder. Men ziet alles wegglijden en men vreest uiteindelijk de impact erop te verliezen. Minister, het zal voor u een bijzondere uitdaging zijn om te zorgen dat die mensen ook nog weten dat ze iets te zeggen hebben over wat hun toebehoort.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Vandenbroucke, u weet dat het verhaal van Zefier, waarvan we hopen dat later ook de zuivere intercommunales kunnen toetreden, dus het Infraxgebied met zijn financieringsintercommunales, een oefening was die al langer leefde dan die dag van 5 mei. Als je iets van onderuit wilt doen, dan vraagt de onderbuik van de samenleving op een bepaald ogenblik om een kader te hebben. Over dat kader werd beslist op 5 mei. Dan moet dat kader teruggaan naar de onderbuik, want het zijn zij die de 'assets' beheren. Zoals collega Dochy zegt, zijn zij het die het kapitaal hebben en het kapitaal beheren. Dan kun je onderweg wat rimpels hebben, niet zozeer over mandaten maar eerder over hoe men verankerd kan worden enzovoort, met alle partijen. U haalt één voorbeeld aan. U maakt er een spelletje van meerderheid tegen oppositie van, maar ik kan evengoed een voorbeeld aanhalen waar het omgekeerd is. Ik wil toch aandacht geven aan het feit dat de regering over een kader heeft beslist dat van onderuit moet worden ingevuld. Dat kader was nodig omdat er van onderuit al een vraag was.

De voorzitter: De heer Damen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ten tijde van de heisa rond de intercommunales een aantal maanden geleden, ben ik heel wat mensen tegengekomen die in dergelijke intercommunales zaten. Als ik met hen sprak over het komen tot een zuinigere, efficiëntere werking van de intercommunales, dus over de structuren die minister

Tommelein naar voren schoof, – niet dat ik uw beleid per se verdedig, minister – en als ik dan een ballonnetje daarover oplet, kreeg ik vaak te horen dat de Vlaamse Regering of de minister hun niets te zeggen heeft en dat ze hun eigen boontjes wel zullen doppen en zelf wel beslissen wat ze doen. Ik begrijp dat. Het is een beetje een machtsspel tussen de plaatselijke baronieën en de Vlaamse Regering. Ik kan daar voor een stuk wel inkomen.

Wel heb ik de indruk dat men heeft geprobeerd om die Zefierstructuur, waar ik op zich achter sta, voor een stuk door de strot van een aantal intercommunales te duwen. U weet beter dan ikzelf dat wanneer je probeert mensen iets op te dringen, ze zich vooral gaan verzetten. Ik vraag me af op welke manier u hebt geprobeerd om voor een draagvlak te zorgen zodat mensen dit als een normaal gegeven zien. Want als je dat objectief, van bovenaf bekijkt, kun je moeilijk tegen dit soort hervormingen zijn. Maar als je dat van onderuit bekijkt, en louter vanuit je eigen belang of je eigen gemeente, dan begrijp ik wel dat er weerstand komt. Minister, wat hebt u gedaan om te zorgen voor een draagvlak voor dergelijke projecten? Want dit is één stap en er gaan er nog heel wat volgen, begrijp ik.

Tinne Rombouts (CD&V): Dat de doelstelling enkel kan worden bereikt via de ondersteuning van steden en gemeenten, is al vele keren uitgesproken. Heel veel steden en gemeenten zijn daarvan overtuigd. Ik ben echt overtuigd dat er geen conservatieve krachten leven en dat de gemeenten die in deze discussie hun stem hebben laten horen, mee zijn, zeker wanneer er wordt gesproken over IKA en over de Kempense gemeenten. Ik ben daar onderdeel van en ervaar dat van binnenuit. Ik denk dat de minister ervan kan getuigen dat het gemeenten zijn die ongelooflijke inspanningen doen om op het vlak van energie en groene energie vooruitgang te boeken, echt ongelooflijk veel inspanningen. Dat is net de kracht van IKA. Het probleem is net dat wij een heel krachtig instrument zien en dat er dan uiteraard een bezorgdheid is op welke manier wij de krachten van dat instrument overeind kunnen houden als we onderdeel worden van een grote organisatie.

Wil dat zeggen dat wij conservatief tegen de vermindering van mandaten zijn? Tegen schaalvergroting? Neen, integendeel, maar het vraagstuk is op welke manier we ervoor zorgen dat 1 plus 1, 3 wordt en niet 1 blijft en dat je niet achteruit gaat en heel wat van je krachten moet afgeven. Dat is heel duidelijk de vraag. In dezen hebben de stille Kempen eens hun stem laten horen door te zeggen: 'Mensen, denk na als je effectief naar schaalvergroting gaat.' Het is een tendens waar voordelen in zitten, daar zijn we allemaal van overtuigd. Maar er zijn ook risico's aan verbonden. In dit geval wat betreft het evenwicht en de krachten, is gevraagd om zekerheden in het kader in te bouwen zodat het echt een vooruitgang kan betekenen. Het is niet alleen een overtuiging maar, omgekeerd, moet de overheid zelf in deze oefening, en trouwens in alle oefeningen die wij op dat vlak gaan maken, nadenken op welke manier we die stem van de gemeenten, kleinere en grotere, kunnen horen. Hoe kunnen we verzekeren dat die krachten in een grotere 'boîte' behouden kunnen worden? Minister, wilt u er zeker mee over waken als u een kader voor schaalvergroting uittekent, op welke manier de stem van de verschillende structuren die worden ingekanteld maximaal gegarandeerd blijft en het effectief een vooruitgang betekent voor iedereen en niet enkel voor zijn die vandaag reeds de grootste stem hebben?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, ik heb goed geluisterd naar al deze bekommernissen. Ik zal beginnen met de vraag van de heer Sintobin op welke manier ik verder ga intensifiëren. Mijnheer Sintobin, ik kan u verzekeren dat er

geen week voorbijgaat zonder dat ik een persoonlijk contact heb met een of andere burgemeester of schepen te lande, en ook met de provinciegouverneurs en met de gedeputeerden is er regelmatig contact. Ik kan de leden echt verzekeren dat ik geen persoon ben die, vooraleer hij belt naar een gedeputeerde of een gouverneur of een burgemeester, eerst eens nacheekt over welke partij dat gaat. Voor mij is dit geen partijpolitiek gebeuren. Dit is iets wat móét gebeuren, in het algemeen belang. Morgen heb ik bijvoorbeeld een vergadering met de gedeputeerde van West-Vlaanderen over de windmolens. De heer Naeyaert heeft gevraagd me te zien en ik ga daar met mijn mensen naartoe, op het terrein.

Mijnheer Vandebroucke, ik ben ook een lokaal bestuurder. Zoals u weet, ben ik titelvoerend eerste schepen in de stad waar uw partijgenoot nu nog altijd burgemeester is, en ik denk dat lokale autonomie heel belangrijk is. In alle discussies die worden gevoerd, gaat het telkens net over die lokale autonomie. Ik vind niet dat men moet doen alsof Zefier een Vlaams staatsbedrijf wordt, want dat is niet zo. De aandeelhouders van Zefier zijn de gemeenten. Mijnheer Bothuyne, het is juist dat wij hebben gezegd dat we eerst de zaak gaan opstarten. Dat is vandaag trouwens een cvba. Het is echter mijn ambitie om ervoor te zorgen dat de burger zo veel mogelijk kan participeren. We hebben ook gezegd dat, als dit eenmaal is opgestart en het is een succes – en ik ben ervan overtuigd dat het een succes zal worden –, we ook een beursgang kunnen hebben, zodat ook burgers rechtstreeks mee in die maatschappij zijn, voor een gedeelte. Ik denk niet dat de gemeenten bang moeten zijn voor zoiets, want zij blijven nog altijd aandeelhouder. Dat kan in de financieringsintercommunale zijn, waar ze op dit moment lokaal heel sterk bezig kunnen zijn. Dat is trouwens ook het geval voor de Kempen. Ik geef dat eerlijk toe. De intercommunale waarover we het nu hebben, is immers goed voor een derde van de activiteit. Het is ook overduidelijk dat de constructie zo is opgezet dat het niet verplicht is voor alle financieringsintercommunales om mee te doen. Het zou echter wel een zeer goede zaak zijn voor de hernieuwbare energie en voor de doelstellingen die we moeten bereiken, dat iedereen, en zeker die financieringsintercommunale, daar zijn schouders onder zou zetten.

Mijnheer Vandebroucke, u vraagt me om nog meer te communiceren. Ik weet het, maar dan zeggen de collega's van de meerderheid ... *(Opmerkingen van Matthias Diependaele. Gelach)*

Er is hier af en toe ook wel een dubbel gevoel. Het verhaal is altijd dat ik communiceer en dat ik daar goed in ben, en dan komt men me zeggen dat ik meer moet communiceren. Ik denk dat we daar een goed evenwicht in moeten zoeken. Ik geef toe dat mijn communicatie voluntaristisch is, dat ik de bedrijven en de gemeenten en de burgers probeer te motiveren en te stimuleren. Waar ik echter wel voor pas, is me rechtstreeks te gaan bemoeien op het terrein, in de distributienetbeheerders of in intercommunales, waar ik niks te vertellen heb. Of dat nu een sp.a-schepen van Turnhout is geweest ... Mijnheer Vandebroucke, dat is het eerste dat ik daarvan hoor. Ik ben er niet mee bezig welke schepen van welke kleur welk voorstel heeft gedaan in een intercommunale. Belangrijk voor mij is dat we allemaal in dezelfde richting gaan.

Mijnheer Bothuyne, ik onderschat niks, maar wat ik wel weet, is dat er nog veel meer inspanningen zijn, dat de doelstellingen die we moeten halen voor hernieuwbare energie in Vlaanderen tegen 2020, ongelooflijk ambitieus zijn en dat de gemeenten daar een belangrijke rol in spelen. Ik steek niet onder stoelen of banken dat er een aantal gemeenten zijn die heel goed bezig zijn. Mijnheer Dochy, een mooi voorbeeld van partijpolitiekoverstijgend denken is Kurne. Ik haal dat altijd aan als hét voorbeeld vandaag van inspanningen die worden

geleverd. Wat het bestuur betreft, daar zit Open Vld vandaag zelfs niet eens in de meerderheid. (*Gelach*)

Dit gaat over schepenen van andere politieke formaties die een zeer goed beleid aan het voeren zijn, en ik neem die dan ook graag als voorbeeld. Of die nu van de N-VA of van sp.a of van CD&V of van Groen zijn, dat doet er niet toe voor mij. Mijnheer Bothuyne, ik denk dat we wel moeten beseffen dat er in een aantal gemeenten nog altijd niks gebeurt. Er zijn gemeenten die er nog altijd in slagen om nog geen enkele oefening te hebben gemaakt, bijvoorbeeld als het gaat over de vraag op welke overheidsgebouwen van die stad of gemeente ze zonnepanelen zouden kunnen plaatsen. Er zijn nog altijd gemeenten in Vlaanderen die daar niet mee bezig zijn, en dat vind ik bijzonder jammer. Er zijn gemeenten die daar zeer goed mee bezig zijn, maar er zijn er die daar niet mee bezig zijn. Het is dus mijn taak als minister van Energie om iedereen te motiveren en te stimuleren, en ik denk dat ik dat op dit moment wel aan het doen ben.

Mijnheer Dochy, ik begrijp uw bekommernis, maar ik ga het nog eens herhalen: in heel dit verhaal zijn de gemeenten momenteel de enige aandeelhouders. Het zijn dus de gemeenten die de beslissing nemen. Ik respecteer de lokale autonomie. Ik ben het er natuurlijk mee eens dat ze opgaan in een groter geheel om efficiënter te kunnen werken en om daadwerkelijk betere resultaten te bereiken, maar hoe ze dat doen ... Dat is niet de regering. Het is Intermixt, de organisatie van de diverse intercommunales, die daarmee bezig is en dat organiseert. Als men dan garanties wil voor de gemeenten dat er goed wordt gecontroleerd wat er met dat geld gebeurt en welke resultaten dat heeft, dan zal dat niet aan de minister van Energie liggen. Dat zal intern in die organisatie moeten worden georganiseerd. Mijnheer Gryffroy, ik denk dus dat het juist is dat wij een kader schetsen en dan vragen aan die gemeenten dat ze zouden samenwerken om betere resultaten te bereiken, en er ook voor zorgen dat de burgers worden betrokken bij het geheel.

Mijnheer Danen, een draagvlak zoeken is zeer goed, maar ik ben fysiek – psychisch misschien wel – niet in staat om driehonderd gemeenten allemaal individueel te gaan bezoeken en overal een persoonlijk gesprek te voeren met de bestuurders om hen te vragen die dingen te doen. Er zijn immers ook nog andere prioriteiten, dus hier en daar moet ik wel eens een aantal mensen samen nemen om ervoor te zorgen dat er resultaten zijn.

Voorzitter, in de Kempen doen jullie het goed. Ik ben deze week nog in de Kempen geweest om er de geothermie een duwtje te geven. Er waren daar nog andere collega's. Ik heb daar onder meer de heer Gryffroy gezien. Het is belangrijk dat men ook in de Kempen beseft dat hernieuwbare energie heel belangrijk is en dat daarin moet worden geïnvesteerd.

Ik hoor langs alle kanten cijfers over miljarden die zouden moeten worden geïnvesteerd in hernieuwbare energie. Ik ben ervan overtuigd dat dat niet alleen van de overheid kan komen. Wij moeten de burgers en de bedrijven mee betrekken in dit verhaal. Dit vehikel, Zefier, biedt daar een unieke opportuniteit toe. Ik weet dat af en toe mensen moeten worden overtuigd. Ik zal dat proberen te blijven doen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik stel voor dat we de enkele maanden geleden aangekondigde pax energetica van de heer Vandenbroucke toch eens op papier zetten. Ik heb de indruk dat dat dode letter blijft.

Minister, ik vind dat u genoeg communiceert. U mag zich wat meer focussen op Oostende.

Wat mij bijzonder verbaast, zijn de betogen van de collega's van de meerderheid, en in het bijzonder van de drie collega's van CD&V. De visienota over de intercommunales is een visienota van de Vlaamse Regering. De grootste zorgen en de grootste kritiek, als je tussen de regels luistert en ziet, komen van de heren Dochy en Bothuyne en van u, voorzitter. Dat verbaast mij omdat u in dialoog treedt met lokale besturen. Mijnheer Vandenbroucke, ik ben het niet met u eens dat het van bovenaf moet komen en niet vanuit de gemeenten. Ik vind juist van wel. Maar, minister, blijkbaar heerst er op het terrein, en zeker bij een aantal burgemeesters en schepenen, ongenoegen. Er zijn daar bekommernissen die nog altijd niet helemaal weerlegd zijn. Dat verbaast mij toch wel een beetje. Vandaar mijn oproep om de dialoog en het overleg voort te zetten. Ik ben het met u eens dat u niet in elke gemeente kunt gaan overleggen, maar ik veronderstel dat u toch wel medewerkers hebt. Maar blijkbaar is er toch wel wat werk bij lokale bestuurders, en vooral bij lokale bestuurders van de meerderheid. Ofwel heb ik dat misschien verkeerd begrepen.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Minister, dank u wel voor uw mooie slotwoorden.

Beste collega's van de meerderheid, of toch een aantal collega's van de meerderheid, ik ontwaar toch wel een grote kloof tussen wat er voor het zomerreces werd gezegd tijdens het debat in de plenaire vergadering over het probleem van de intercommunales, en wat hier vandaag wordt gezegd. Voorzitter, ik hoor u een verhaal afsteken over die arme, kleine, Kempische gemeentekes die toch zo hard hun best hebben gedaan en zo bekommerd zijn om het feit dat ze hun aandeel niet mogen verliezen, en dergelijke meer, en die niet méér dan bekommerd zijn en daarom toch wel wat problemen hebben met het plan dat de Vlaamse Regering op tafel legt. Ik vind dat, in alle eerlijkheid, toch een beetje cynisch. De idee van intercommunale samenwerking is een mooi idee. Ik zal niet ontkennen dat het al mooie resultaten heeft opgeleverd, ook in de Kempen. Maar ik dacht dat we het erover eens waren dat het oerwoud aan structuren en mandaten dat werd gecreëerd door de aandeelhouders van de intercommunales zijn doel is voorbijgeschoten. We moeten daarin snoeien, we moeten daarin meer transparantie brengen.

Zefier is een manier om ervoor te zorgen dat gemeenten hun verantwoordelijkheid kunnen blijven opnemen, en dat er blijvend kan worden geïnvesteerd in hernieuwbare energie, zonder de talrijke structuren en mandaten die er vandaag aan vasthangen. Als het aan de raad van bestuur van IKA had gelegen, waar de overgrote meerderheid van de bestuurders wordt geleverd door de Vlaamse regeringspartijen, dan was Zefier daar van tafel geveegd. Ik ben blij dat de algemene vergadering zich daar opnieuw over heeft kunnen uitspreken. Ik reken erop dat daar inderdaad, liefst unaniem, wordt goedgekeurd dat ook IKA zal deelnemen aan Zefier.

Ik zou toch graag hebben, in het licht van de maandenlange debatten die we in het Vlaams Parlement hebben gevoerd, in het licht van beslissingen van de Vlaamse Regering, en in het licht van het decreet Lokaal Bestuur dat er binnenkort komt en dat ook de bedoeling heeft om daar korte metten mee te maken en daar meer transparantie in aan te brengen, dat als we hier voor de zomer over de partijgrenzen heen afspreken om een bepaalde lijn te volgen, die na de zomer ook wordt gevolgd. Er hoeft geen grote kloof te zijn tussen leden van het Vlaams Parlement en lokale bestuurders: het zijn allemaal partijgenoten van onszelf.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyn (CD&V): Mijnheer Vandenbroucke, wij hebben de visienota van de Vlaamse Regering in mei goedgekeurd. Wij hebben een zeer intensieve dialoog met onze lokale bestuurders, niet alleen in de Kempen, maar ook in de rest van Vlaanderen. Wij hebben ook een standpuntnota opgemaakt over de hervorming van de financiering van de intercommunales. Daarbij wordt de keuze van de Vlaamse Regering heel uitdrukkelijk ondersteund en onderbouwd. Op het terrein, op lokaal niveau, is CD&V nog altijd de grootste partij en trekken wij heel hard aan de vereenvoudiging van de intercommunale structuur om de slagkracht ervan te vergroten.

Anderzijds merken wij dat er een aantal terechte zorgen leven bij lokale bestuurders die bezig zijn met de ontwikkeling van hernieuwbare energie en van het energiebeleid in hun gemeente of stad. En dat gaat over alle partijgrenzen heen. Als er in de Kempen of in andere regio's signalen worden gegeven en vragen gesteld, dan hoor ik die vragen komen vanuit alle partijen die op lokaal niveau actief zijn omdat die lokale bestuurders in de eerste plaats lokale bestuurder zijn namens een politieke partij. Maar ze zijn vooral lokale bestuurder, en we moeten daar vanuit Vlaanderen respect voor hebben.

Minister, u zegt dat u vaak communiceert. U communiceert ook goed. U zegt ook zelf dat u goed communiceert, dus zal het zeker zo zijn.

Maar communiceren is één ding. De dialoog aangaan en echt met respect naar elkaar luisteren, is iets anders. U doet dat uiteraard heel geregeld, maar er kan op dat vlak ongetwijfeld nog een tandje bij worden gestoken, om ook met de mensen die op het terrein verantwoordelijkheid opnemen in de energie-intercommunales, de dialoog effectief op een hoger niveau te brengen. Dat kan alleen maar tot een versnelling van onze beleidsdoelstelling leiden.

De keuze die men maakt in het kader van Zefier, om bijvoorbeeld met een cvba te werken, zorgt ervoor dat een beursgang de facto onmogelijk is. En dat was nu net een van uw punten in uw communicatie in mei. Het is niet onbelangrijk om, mits dialoog met de mensen die die constructie op het terrein aan het opzetten zijn, daar toch op te wijzen en eventueel een oplossing daarvoor te suggereren.

U hebt ook niet geantwoord op mijn vragen over de beleidsdoelstellingen, strategie en eventuele Vlaamse participaties in het vehikel van Zefier, maar ik stel voor dat we daar later eens op terugkomen.

Ik roep u dus heel hard op om die dialoog met de mensen die op lokaal niveau verantwoordelijkheid opnemen, verder te zetten en misschien nog op een hoger niveau te tillen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de deur-aan-deurverkoop van energiecontracten – 2883 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over deur-aan-deurverkoop van energiecontracten – 41 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, mijn vraag om uitleg gaat over praktijken die gebeurd zijn in de stad Oostende. Begin deze maand doken namelijk opnieuw verhalen op over bedenkelijke praktijken bij deur-aan-deurverkoop van energiecontracten. Het was het Netwerk tegen Armoede dat die verhalen naar buiten heeft gebracht. Mensen zouden op straat of in winkelcentra aangesproken worden door vertegenwoordigers van bepaalde energieleveranciers en overtuigd worden om een contract te ondertekenen door bijvoorbeeld twee maanden gratis energie aan te bieden, evenwel zonder verdere informatie over de gevolgen van het contract dat ze aangaan. Bovendien laten de verkopers geen contactgegevens achter, waardoor het onmogelijk is om op een later tijdstip verdere informatie op te vragen.

We weten allemaal dat het Netwerk tegen Armoede al langer pleit voor een formeel verbod op verkoop aan huis als het over energiecontracten gaat. In januari 2015, na een eerdere vraag over de bedenkelijke praktijken bij deur-aan-deurverkoop, werd duidelijk dat zoiets moeilijk kan worden opgelegd en dat zo'n verbod heel moeilijk ligt, omdat deur-aan-deurverkoop in de Europese wetgeving als een legale handelspraktijk beschouwd wordt. Op federaal niveau heeft de bevoegde minister voor Consumentenzaken, Kris Peeters, al verklaard in overleg te zullen gaan met het Netwerk tegen Armoede.

Er werd een gedragscode opgemaakt voor de energiesector, om tegemoet te komen aan de problematiek van deur-aan-deurverkoop. Volgens het Netwerk tegen Armoede gaat die gedragscode evenwel niet ver genoeg. In het energiearmoedeprogramma, dat werd opgemaakt door de regering en goedgekeurd op 4 maart 2016, is er een heel specifieke actie opgenomen over deur-aan-deurverkoop. Daarbij werd voorgesteld dat aan de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG) de vraag zou worden gesteld dat energieleveranciers de gegevens van malafide verkopers met elkaar zouden uitwisselen. In de evaluatie van één jaar energiearmoedeplan staat dan weer dat de bevoegde Vlaamse minister daarover een brief zou schrijven aan de federale minister van Consumentenzaken en over een aparte gedragscode voor deur-aan-deurverkoop zou onderhandelen.

Ik had graag gepolst naar de laatste stand van zaken daaromtrent, minister. Wat is uw visie ten aanzien van dergelijke verkooppraktijken in de energiesector? Het is ook in uw stad gebeurd. Hoeveel staan we met die aparte gedragscode voor deur-aan-deurverkoop, die werd aangekondigd in het energiearmoedeactieplan? Is er effectief een schrijven vertrokken naar de federale minister van Consumentenzaken? Wat is daar de laatste stand van zaken? Heeft dat overleg plaatsgevonden en wat was de reactie? En ziet u, als bevoegde minister in Vlaanderen, nog andere mogelijkheden om dergelijke praktijken, die heel wat kwetsbare mensen treffen, in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We hebben in de media inderdaad over een aantal niet zo mooie praktijken van deur-aan-deurverkopers van energieleveranciers gelezen. Het is bekend hoe sommigen te werk gaan, bijvoorbeeld verkopers die zich uitgeven voor verkopers van een andere leverancier, verkopers die riante kortingen geven of die zeggen dat ze voor de meteropname komen, of die mensen documenten laten ondertekenen die achteraf verkoopdocumenten blijken te zijn. Sommigen laten geen visitekaartje na, waardoor men niet kan terugbellen naar de desbetreffende persoon.

Het is juist dat heel wat leveranciers met die gedragscode werken, maar niet alle verkopers respecteren ze. Doorgaans viseren ze juist de kwetsbare doelgroep om

die verkooppraktijken op toe te passen. Dat is eigenlijk nog het meest pijnlijke aan de situatie.

Begin september 2017, een maand geleden, vroeg het Netwerk tegen Armoede nog een verbod op deur-aan-deurverkoop voor energiecontracten. Daarop heeft de voorzitter van de Belgian Direct Sales Organisation (BDSO) de berichtgeving onmiddellijk wat geminimaliseerd en gezegd dat dat maar bij 0,18 procent van alle gesloten energiecontracten gebeurt. Op de 150.000 gesloten energiecontracten via deur-aan-deurverkoop zou dus 0,18 procent een probleem vormen.

Ik ga er heel eerlijk in zijn: 0,18 procent, dat zijn ongeveer 400 energiecontracten die een probleem zouden kunnen zijn, maar specifiek bij die doelgroep, en dan zijn het er 400 te veel.

Het is een goede zaak dat we drempels voor consumenten kunnen wegwerken om gemakkelijker van leverancier te veranderen. Er zijn heel wat systemen: de V-test, de SERVICECHECK enzovoort. Ik weet dat de gedragscode een federale bevoegdheid is. Dat heeft minister Turtelboom indertijd ook geantwoord: 'Het is een federale bevoegdheid en ik kan daar weinig aan doen.' Toch denk ik dat we een aantal zaken kunnen opnemen in een gedragscode waar we federaal niet afhankelijk van zijn.

Mijn vraag sluit een beetje aan op die van collega Taeldeman. Minister, wat is uw visie over een mogelijk verbod op energiecontracten af te sluiten via deur-aan-deurverkoop? Wat kunt u doen om dit type van verkoop te ontmoedigen? Hoe kunnen we consumenten beter en laagdrempeliger informeren en meer weerbaar maken en sensibiliseren?

De derde en vierde vraag zijn vragen die al verschillende keren zijn gesteld, zowel in de plenaire vergadering als actuele vraag of in de commissie als vraag om uitleg. Wat doen we met de slapende contracten? Hoe gaan we de Vlaming wakker schudden?

In een vorige vraag om uitleg heb ik reeds gevraagd om bijvoorbeeld in een gedragscode weer te geven dat een leverancier altijd zijn meest voordelige energiecontract op de factuur zou moeten vermelden. Ik gaf toen het voorbeeld van iemand die een energiecontract had bij een bepaalde leverancier, de V-test doet en merkt dat hij bij dezelfde leverancier eigenlijk ook een ander contract kon hebben afgesloten dat 30 procent goedkoper was. Ook het vermelden van de einddatum, zeer belangrijk bijvoorbeeld bij groepsaankopen, zou moeten gebeuren. Minister, hoe staat u ertegenover? Of hoever staat u er al mee?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, de bevoegdheid over deur-aan-deurverkoop ligt bij de federale overheid. Maar u vraagt mijn persoonlijke mening, en dan geef ik meestal mijn persoonlijke mening. Ook ik ben gekant tegen dergelijke bedenkelijke praktijken om klanten te lokken en eigenlijk in de val te lokken met foute informatie. Hier moet krachtig tegen worden opgetreden. Dergelijke praktijken ondermijnen ook de dynamiek op de markt.

De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) informeert de elektriciteits- en aardgasklanten in Vlaanderen en waarschuwt telkens als er signalen binnenkomen over malafide verkooppraktijken via het aangewezen kanaal: website, sociale media of een combinatie van beide.

Ik heb via een officiële brief maar ook veelvuldig via mails van mijn kabinet opgeroepen om samen met vicepremier Peeters te werken aan verschillende

bepalingen in het consumentenakkoord. Ik vind het een beetje jammer dat we met constructieve voorstellen van Vlaanderen aan de federale overheid geen gehoor vinden en vonden. Eén document dat door iedereen wordt ondertekend, zou een zeer sterk signaal zijn.

Het is niet eenvoudig om een uitspraak te doen over het aantal 'slapende klanten' in Vlaanderen, mijnheer Gryffroy. In principe is een slapende klant iemand die nog nooit van leverancier veranderde en dus nog steeds 'toegewezen' is aan wat bij de liberalisering de standaardleverancier was. Volgens de informatie die de VREG me heeft bezorgd, telt Vlaanderen weinig van deze slapende contracten, minder dan 10 procent volgens hen. In de Marktmonitor 2016 van de VREG zei 30 procent van de respondenten dat hun keuze voor hun huidige leverancier niet bewust was geweest. Het valt echter te verwachten dat de percentages een overschatting zijn, doordat mensen zich niet meer precies herinneren wanneer en waarom ze overgestapt zijn. Anderzijds zitten onder 'weet niet' en 'andere reden' mogelijk ook wel automatisch toegewezen klanten verstopt.

Wat de vijfde vraag betreft: dit is al ingeschreven in het federale akkoord ter bescherming van de elektriciteits- en aardgasklanten, onder meer in punt 2.4., vermeldingen op de energiefactuur. Maar zoals u weet, loopt er ook een werkgroep 'vereenvoudigen van de energiefactuur'. Tot mijn grote ontgoocheling heeft deze werkgroep echter geen ritme van vergaderen, worden vergaderingen geregeld uitgesteld, en helaas heb ik onlangs opnieuw via officieel schrijven vicepremier Peeters opgeroepen om hier samen echt werk van te maken. Want een goed leesbare factuur is een voorwaarde om burgers wegwijs te maken in wat er betaald wordt via de factuur. Nu vindt een kat er haar jongen niet in terug.

Mevrouw Taeldeman, de problematiek draait vooral rond de kwetsbare groep van mensen die door deze deur-aan-deurverkoopers worden geviseerd. En inderdaad, er staan maatregelen in het energiearmoedeplan. Maar deze taak om mensen bewust te maken en correct te begeleiden naar een goedkoper energiecontract, is een taak die bij het nieuwe takenpakket van de energiehuizen wordt geschoven. De onderhandelingen over de nieuwe taken zitten in een eindfase, maar over de begeleiding van de kwetsbare groep naar een beter energiecontract is er geen discussie, integendeel. Ik heb op het terrein een aantal mensen aangesproken, onlangs nog in Gent, waar ik de nieuwe gasinstallatie van IVAGO heb geopend. Ik heb vastgesteld dat de energiehuizen hiertoe bereid zijn, en een aantal energiehuizen deze taak reeds opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U verwijst er ook zelf naar dat het gaat over een problematiek die de meest kwetsbaren in onze maatschappij treft. Het is dan ook onze verantwoordelijkheid en onze taak om die problematiek aan te kaarten en toch te gaan zoeken naar manieren waarop we deze praktijken een halt kunnen toeroepen.

Ik heb in mijn vorige vraag om uitleg en nu opnieuw verwezen naar het feit dat deur-aan-deurverkoop in de Europese wetgeving wordt aanzien als een legale handelspraktijk. Ik denk dat het federale niveau maar ook het Vlaamse niveau zich daar ergens moet bij neerleggen, jammer genoeg.

Minister, ik had u gevraagd of u als Vlaams minister nog andere mogelijkheden ziet om dergelijke praktijken in de toekomst te vermijden. Minister, is er ergens een manier om via de leveranciers te werken? De erkenning van de energieleveranciers is wel een Vlaamse bevoegdheid. Misschien kunnen we op die manier toch nog een weg zoeken om bij de erkenning van de

energieleveranciers, wanneer er bepaalde wanpraktijken naar boven komen, een stok achter de deur te hebben.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord.

Op 31 mei is dit item ook in deze commissie besproken, maar toen ging het eerder over wanneer een contract vervalt en een aantal andere zaken. U hebt toen zelf gezegd dat de energieregulator met de V-test en de SERVICECHECK twee belangrijke instrumenten voor de klanten heeft die relevant zijn. Er kan samen met de regulator worden nagegaan of de Europese gedragscode kan worden opgenomen in de SERVICECHECK. Ik heb toen gezegd dat het nuttig zou zijn als u een gedragscode zou kunnen afspreken met de leveranciers en de regulator. Dat is de baseline van de vraag.

De baseline van de vraag is: als u het officieel wilt kunnen opleggen omdat er een KB is, dan zitten we op het federale niveau bij minister Peeters. Maar u kunt vanuit Vlaanderen perfect afspraken maken met de leveranciers. Het is dan wel niet decretaal verankerd, maar je gaat een beetje met de 'schandpaalmethode' kunnen werken. Twee belangrijke afspraken waarvan ik vind dat ze moeten worden opgenomen op de factuur, zijn het meest voordelige energiecontract en vooral de einddatum van het contract. Iedere leverancier weet perfect wanneer het contract vervalt, maar heel veel mensen weten het niet en komen zo plots, na het afsluiten van een contract voor een jaar, in een situatie dat ze niet beseffen dat ze het contract niet hebben herzien, waardoor ze in een andere tarifiering terechtkomen. Wanneer zien ze pas dat ze meer betalen dan wat ze eerst hadden afgesproken? Twaalf maanden later.

Dat zou men perfect op de facturen kunnen zetten door afspraken te maken. Inderdaad, een KB is federale materie, maar afspraken kunnen we hier perfect maken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dit is natuurlijk een moeilijke problematiek. Ik heb me er een tijd geleden al in verdiept. Het probleem is niet alleen de deur-aan-deurverkoop, maar ook de televerkoop. Dat is iets van dezelfde orde. Men probeert mensen een contract aan te smeren. Degene die belt maakt zich dan wel bekend, maar vaak zijn het contracten die niet zo interessant zijn. Het zou ons te ver leiden om het hele mechanisme over het verkopen van dure contracten uit de doeken te doen. Ik werd al enkele keren gecontacteerd door mensen die hebben gewerkt als deur-aan-deurverkoper of als televerkoper. Als je hoort hoe die te werk gaan, dat tart alle verbeelding. Alleen maar mensen die per definitie zeggen: ik koop sowieso niets aan de telefoon of aan de deur, zijn natuurlijk beschermd, of ook mensen die goed geïnformeerd zijn. Alle anderen worden het slachtoffer van te dure contracten.

Ik vraag me ook af waarom dat moet. Elke grote energieleverancier heeft zeven of acht verschillende contracten voor huishoudens, dus voor particuliere klanten. Waarom moet dat? Waarom kunnen dat niet één of twee contracten zijn? Op die manier hebben mensen sowieso het goedkoopste contract binnen het pakket van de leverancier. Waarom moet dat allemaal zo ingewikkeld zijn? Ik weet waarom dat moet: omdat men probeert een zo duur mogelijk contract te slijten aan de klant en/of om hem daar zo lang mogelijk bij te laten blijven. Op die manier wordt er heel gemakkelijk geld verdiend. Dat moeten we toch proberen tegen te gaan. Ik ben niet tegen geld verdienen, maar wel tegen gemakkelijk geld verdienen op kosten van de onwetende particulier.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): Minister, dit is een discussie die bijna elk jaar terugkomt: het verhaal van de malafide deur-aan-deurverkopers. Telkens opnieuw komen dezelfde bezorgdheden terug. Uw persoonlijke mening is de juiste: zorg dat het verboden wordt. Het is absoluut niet meer van deze tijd om die deur-aan-deurverkopers van gas en elektriciteit voort te laten werken, want die verhalen zullen blijven terugkomen en er zullen nooit regels kunnen worden gemaakt om dat uit te sluiten. Het is een te belangrijk issue om mensen zomaar op straat te laten aanbellen. De complexiteit van die elektriciteitsfactuur speelt in het nadeel van de Vlaming.

Minister, ik hoop dat u snel resultaat boekt met de werkgroep die u met uw collega hebt opgericht om de leesbaarheid van de factuur te vereenvoudigen. Dat is natuurlijk de basis van heel wat problemen.

Bepaalde wetgeving kunt u inderdaad niet van vandaag op morgen veranderen, maar als Vlaams minister zou u een ontradingscampagne kunnen voeren om de mensen te waarschuwen dat wanneer zo iemand aan de deur staat, men daar niet moet naar luisteren of zelfs niet moet opendoen. Misschien moeten we dat doen vanuit Vlaanderen. Dat zou niet zo'n verkeerde zet zijn. Geef gewoon het signaal dat er tal van andere instrumenten zijn waar mensen hun energiefactuur kunnen vergelijken, maar als er een deur-aan-deurverkoper komt, dat ze dan niet luisteren.

We moeten alles doen wat we kunnen om mensen te informeren dat dergelijke verkoopstechnieken niet worden gesteund en dat we die niet tolereren. Misschien kunnen we er op die manier voor zorgen dat het stilaan uitdooft. Brieven schrijven naar elkaar is zeer goed, maar u zult uw communicatieskills opnieuw moeten gebruiken om een massale ontradingscampagne te voeren zodat deur-aan-deurverkoop niet meer kan worden toegepast in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik heb heel duidelijk gezegd dat er een krachtig signaal moet komen dat dergelijke praktijken niet kunnen. Ik heb niet gezegd dat het moet worden verboden, mijnheer Beenders. Uw dichterlijke vrijheid speelt u weer parten: ik zeg iets en u vertaalt dat volgens wat u hoort. Ik heb dat niet gezegd.

Uit de verschillende tussenkomsten onthoud ik dat u opnieuw vraagt om nog meer te communiceren en te informeren. Ik begrijp niet waarom jullie mij altijd aanmoedigen om dat nog meer te doen. U hebt wel gelijk: informatie is hier heel belangrijk.

Anderzijds, het is een federale bevoegdheid. Ik heb altijd een beetje koudwatervrees om mij te bemoeien met de bevoegdheid van iemand anders. Ik kan als Vlaams minister toch maar zeggen dat ik wil samenwerken en de zaken samen wil aanpakken. Als de federale overheid een bevoegdheid heeft en daar niets mee doet, is het niet de bedoeling dat ik dat dan maar via andere kanalen en omwegen moet proberen op te lossen. Dat wordt hier gesuggereerd. Ik zal de erkenning voor een energiebedrijf niet intrekken op basis van een malafide verkoper die toevallig voor dat bedrijf werkt. Dat is ook de bedoeling niet. Wat ik wel kan doen – en dat zal ik ook doen –, is in dialoog gaan met de energieleveranciers. Dat is het enige wat ik kan doen. Ik kan daar niet tegen optreden, ik kan wel in dialoog gaan en vragen om bepaalde richtlijnen te volgen om ervoor te zorgen dat die malafide praktijken stoppen.

Er wordt gevraagd om die afspraken te maken met de leveranciers. Ik wil dat doen, ik ben daartoe bereid. Opnieuw komen we dan in het verhaal van: dat kan toch op de factuur staan. Ik heb in mijn antwoord al voorgesteld om die factuur gezamenlijk aan te pakken. Een deel van de zaken die op de factuur moeten staan, zijn federale materie. Een aantal andere zaken zijn Vlaams. Het heeft nu toch geen zin dat ik zeg dat voor Vlaanderen iets in de factuur moet staan. Laat ons dat nu eens samen aanpakken. Het is al een factuur waar een kat haar jongen niet in terugvindt. Laat ons nu eens samenwerken aan vereenvoudiging en transparantie van de factuur. Dat daar een aantal waarschuwingen kunnen inkomen, daar ben ik het mee eens. Als minister van een gewestelijke overheid is het toch belangrijk dat ik aan de federale overheid zeg: we hebben hier een gezamenlijke bevoegdheid, laat ons dat dan ook gezamenlijk aanpakken.

Mijnheer Danen, u weet dat ik een liberaal ben. Ik zal de vrije markt dus niet verstoren. Wat en op welke manier een aantal zaken moeten gebeuren, ik blijf erbij dat het malafide is en dat ertegen moet worden opgetreden, maar op een bepaald moment is het nog altijd de markt zelf die bepaalt hoe en welke contracten worden aangeboden.

Ik vind niet dat de overheid moet zeggen: 'Een energiebedrijf mag maar één of twee contracten hebben.' Ik bedoel: men probeert aanbiedingen te doen in functie van. Wij zeggen ook niet hoeveel merken van auto's autoleveranciers mogen leveren en hoeveel soorten bier er op de markt mogen komen in dit land. Er is vrije markt, ook voor energieleveranciers en hun producten.

We moeten consumenten natuurlijk wapenen tegen misbruiken. Maar af en toe draaien we de zaak om. Het is niet altijd de schuld van de verkopers. De verkopers bieden een product aan. Dat er wel wat mag worden gewerkt aan het bewustzijn van een consument als hij een contract afsluit, daarmee ben ik het absoluut eens.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomende antwoorden.

Collega's, we hebben het allemaal gehoord. Over de partijgrenzen heen zijn we het er allemaal over eens dat dergelijke malafide praktijken echt niet meer kunnen. Daarom ben ik tevreden, minister, dat u hier aankondigt dat u bereid bent om de dialoog aan te gaan met de energieleveranciers en dat u ten volle zult gebruikmaken van uw bevoegdheden als Vlaamse minister. Het zal u dan ook niet verwonderen, minister, dat we te gepasten tijde in de commissie zullen polsen hoe de dialoog met de energieleveranciers over dit thema, dat toch wel echt de meest kwetsbaren in onze maatschappij treft, is verlopen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik blijf toch wat op mijn honger zitten.

Er is een energiebesluit. Het energiebesluit 6.4.23 geeft in de eerste paragraaf de mogelijkheid om een aantal zaken op te leggen die op de factuur moeten staan, onder andere de grafiek en de gegevens van het verbruik van de laatste drie jaar.

Specifiek in paragraaf 3 staat er ook: "De minister kan voorwaarden vastleggen voor de vorm waarin de gegevens, vermeld in paragrafen 1 en 2, worden verstrekt." Met andere woorden, die heeft een bevoegdheid om een aantal zaken te doen. U zegt: 'Ik kan niet alles doen, omdat een aantal zaken federaal zijn.'

Dat is juist. Maar we gaan toch niet altijd wachten op dat federale vraagstuk? Want u merkt dat u vastloopt in het Overlegcomité, als het gaat over de federale energiebijdrage. Want u ziet ook dat het Overlegcomité vastloopt op het feit dat er een energiefonds zou komen voor de omschakeling van laag- naar hoogcalorisch gas.

Minister, ik zou zeggen: neem uw bevoegdheden hier dan zo ruim mogelijk. Doe wat wij kunnen op Vlaams niveau: zorg ervoor dat de einddatum op de factuur staat, zorg ervoor dat het meest voordelige energiecontract bij de huidige leverancier op de factuur staat. Dan hebben we die stappen toch al vooruit gezet en moeten we niet altijd wachten op het federale niveau.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het actieplan 'Clean power for transport' – 2957 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik krijg de vraag: 'Wat doet u hier?' Collega's verdenken mij ervan dat ik gewoon de camera volg. *(Gelach. Opmerkingen)*

De voorzitter: En is dat een terechte verdenking?

Matthias Diependaele (N-VA): Nee, nee, je moet niet de camera volgen, maar de minister.

Ik probeer mij alleen maar te focussen op de belangrijke zaken. *(Opmerkingen)*

Maar dit is belangrijk, net als deze commissie.

De voorzitter: We zijn blij dat u erkent dat deze commissie belangrijk is.

Matthias Diependaele (N-VA): Absoluut.

Het actieplan 'Clean power for transport' werd op 18 december 2015 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Met dit plan wil Vlaanderen een visie, doelstellingen en maatregelen met betrekking tot milieuvriendelijke voer- en vaartuigen ontwikkelen en uitrollen. De concrete uitwerking en uitvoering werd gebundeld in tien werkpakketten die op hun beurt worden uitgewerkt in werkgroepen. Eén werkgroep, de werkgroep Coördinatie, behoudt dan het overzicht, zorgt voor de afstemming en voert een aantal algemene acties uit. Jaarlijks wordt een voortgangsrapport opgesteld om de vooruitgang te bekijken.

De doelstellingen van het actieplan zijn behoorlijk ambitieus. Dat mocht ook, het was de bedoeling. Zo ligt het streefdoel voor batterij-elektrische voertuigen in 2020 op een verkoopsaandeel van 7,5 procent en een vloot van iets meer dan 60.000 wagens. Om die te laten laden wordt gemikt op 5000 laadpunten in Vlaanderen. Voor compressed natural gas (CNG) gaat het om een marktaandeel van 5 procent of een vloot van 40.000 wagens. En tegen 2020 zouden 300 CNG-tankstations operationeel moeten zijn. Op het vlak van waterstof willen we 20 waterstoftankstations in Vlaanderen hebben tegen 2020.

Bijna twee jaar na de uitrol van het actieplan zijn al een aantal zaken op de sporen gezet. Zo werd onder andere de zero-emissiepremie ingevoerd, werd de

jaarlijkse verkeersbelasting vergroend, werd een spreidingsplan voor laadpaal-infrastructuur uitgerold en vond er sensibilisering en informatieverstrekking plaats voor toekomstige elektrischevoertuigrijders.

Het is van belang dat we de voortgang van de uitrol van dichtbij in de gaten houden. Er zijn al heel wat zaken gedaan. Het plan heeft wel degelijk al voor een aantal concrete realisaties gezorgd.

Minister, wat is de stand van zaken van de uitrol in zijn totaliteit? Welke zaken van het plan dienen nog te worden uitgerold? In welke mate zitten we op schema? Zijn er eventueel bijstellingen nodig? Op zich zou dat geen slechte zaak zijn. Als dat nodig is, moet dat gebeuren.

Wat zijn de bevindingen met betrekking tot de voortgangsrapportages? Verloopt de implementatie van het plan volgens schema?

Het huidige actieplan zou worden aangevuld met een visie voor 2030, maar ook met een 'Clean power for transport' van vrachtwagens en maritiem vervoer, wat ook zeer belangrijk is met betrekking tot milieumaatregelen. Wat is daarvan de stand van zaken?

De laatste vraag is wellicht ook de belangrijkste. De premie voor zero-emissievoertuigen werd begin dit jaar geëvalueerd. We merken een daling van het aantal aangevraagde premies. Ik heb daar zelf een week of twee geleden over gecommuniceerd. Het budget werd vorig jaar niet volledig opgebruikt, en ook voor 2017 lijkt dit niet het geval te zijn.

Op zich is dat natuurlijk geen probleem. Je zou denken dat wanneer het budget niet op geraakt, dat een goede zaak is. Maar we hebben natuurlijk in dat budget voorzien om meer te sturen in de richting van groene voertuigen. Nu wordt dat geld niet herbestemd, dat gaat naar schuldaflossingen, zo is het bij de begroting. Op zich is dat ook een goede zaak, maar het is niet daarvoor bedoeld. Als we in de begroting ergens geld voor uittrekken, is het niet slecht dat het ook daarvoor wordt gebruikt.

We hebben elk jaar 5 miljoen euro. De laatste cijfers van de eerste jaarihelft van 2017 geven 118 aanvragen voor een subsidiebedrag van 427.500 euro. We zullen zien waar we eindigen. Er wordt in elk geval telkens een deel niet van gebruikt. De vraag is of erover wordt nagedacht om die premie bij te sturen. Ik stel een open vraag in alle eerlijkheid. Ik denk dat het met de premie zelf nooit zal lukken om mensen te overtuigen om een elektrische wagen te kopen. Er zijn heel wat randfenomenen die vervuld moeten worden, ook zaken waar de overheid zelf geen impact op heeft. We hebben er al verschillende keren over gedebatteerd. Dat is nu eenmaal zo. Minister, ik heb toch de vraag of u er eventueel over nadenkt om die premie bij te sturen. De procedure zelf is al bijgestuurd. Ik heb naar aanleiding van de communicatie twee weken geleden de reactie gekregen van iemand die zijn elektrische wagen had besteld, maar de premie pas kan aanvragen zodra de wagen geleverd is. De fabrikant bleef negen of tien maanden uit met zijn levering. Daardoor valt hij in het volgende jaar en zakt de premie 1000 euro. Hij had dat natuurlijk in het budget meegerekend. Dat zijn natuurlijk zaken waar de overheid niet altijd vat op heeft. Toch heb ik de vraag of er eventueel kan worden bekeken of de premie kan worden bijgestuurd.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Diependaele, dank u wel voor uw interesse in deze materie. Ik vind het belangrijk dat daar regelmatig op teruggekomen wordt, want op die manier komt het dossier in de belangstelling en in de media, en dat is een goede zaak.

Na elk jaareinde wordt een rapportering opgesteld over de uitvoering van het actieplan, die ook wordt meegedeeld aan de Vlaamse Regering. De rapportering over 2016 is beschikbaar op de website www.milieuvriendelijkevoertuigen.be. Bij dezen wat reclame voor deze website. De rapportering van 2017 zal in het voorjaar van 2018 beschikbaar zijn. Het merendeel van de acties zit op schema. De marktaandeelen van batterij-elektrische wagens en wagens op cng lopen op dit ogenblik achter op de verwachtingen, terwijl die van plug-inhybrides voor lopen.

Mijnheer Diependaele, alles staat of valt met de beschikbaarheid van wagens die de autoconstructeurs importeren op dit moment. De wagens op zich zijn beschikbaar, zowel cng als volledig elektrisch, en in veel mindere mate waterstof. Nieuwe modellen worden op dit moment aangekondigd. Ik denk dat er op het Autosalon van 2018 heel wat nieuwe modellen van milieuvriendelijke voertuigen zullen zijn, met een grotere actieradius. Ik denk dat ook de consumenten daar naar uitkijken.

De overheid komt een stukje tegemoet, door onder meer te voorzien in de zero-emissiebonus en het uitrollen van een contingent aan laadpalen. Het was de bedoeling dat de automobielsector ook een stukje tegemoetkwam.

Het actieplan is trouwens ook aanvullend op het federale beleid. Ik verneem dat wijzigingen in het federale beleid overwogen worden, maar ik stel met u vast dat de federale belastingaftrek vooral aanleiding geeft tot het in het verkeer plaatsen van plug-inhybrides. Ik moet eerlijk toegeven dat dit niet de keuze is van de Vlaamse Regering.

In het beschikbare rapport van begin 2017 worden de volgende mogelijke bijstellingen en aanvullingen aangekondigd: uitbreiding van de doelgroep zero-emissiepremie, opmaak van de doelstellingen 2025-2030, aandacht voor informatievoorziening na de plaatsing van laadpalen, focus op bedrijfs- en leasingwagens, potentieel van lichte elektrische voertuigen en verkenning van het vrachtvervoer. Een aantal hiervan werd meegenomen in de CPT-projectcall (Clean power for transport) 2017 of in uitbestede studies en een aantal in de voorziene visievorming 2030.

Mijnheer Diependaele, u kunt met mij vaststellen dat ik verder werk aan het uitrollen van de nodige infrastructuur, en ik niet alleen. Ondertussen zijn ook private spelers overal snellaadapparatuur aan het plaatsen. Gisteren nog heb ik een lijst gezien van snellaadapparatuur die op dit moment langs de Vlaamse autosnelwegen en op plaatsen waar heel wat verkeer is, zullen worden geplaatst of reeds zijn geplaatst. Ik werk ook aan de omkadering en de begeleiding. Maar dit vertaalt zich momenteel nog altijd te weinig in de verkoopcijfers. Ook bij de dealers zelf is er nog te weinig aandacht voor de vergroening van het wagenpark. Ik stel vast dat heel wat verkopers nog altijd onvoldoende geschoold zijn of zich onvoldoende bewust zijn van het feit dat we naar een vergroening van het wagenpark moeten. Er is nog heel wat werk aan de winkel om dit om te zetten in resultaten.

Aan de Visie 2030 wordt momenteel vormgegeven. De visie zal ook aandacht besteden aan vrachtwagens en aan maritiem vervoer. In deze visie zal tevens aandacht worden besteed aan een doorstart van het actieplan CPT.

Dan kom ik op uw vraag wat de premie betreft. We hebben de doelgroep van de premie al uitgebreid met particulieren die een elektrisch voertuig leasen. Een verdere uitbreiding is te overwegen, hoewel ik uw mening deel dat een verhoging van de premie niet onmiddellijk aanleiding zal geven tot spectaculaire resultaten op het vlak van het wagenpark. Er is een pak begeleidende maatregelen nodig. In de eerste plaats, zoals u zelf zegt, is het iets waar de overheid geen vat op heeft: het aantal beschikbare modellen in de verschillende categorieën van

merken is een zeer cruciale factor. Mensen vinden niet onmiddellijk in hun lievelingsmerk al een voertuig dat ze echt willen. Een auto aankopen is niet hetzelfde als een zakdoek kopen. Je koopt dat ook niet elke dag. Er worden trouwens al heel veel auto's verkocht in Vlaanderen in vergelijking met Nederland, heb ik begrepen. Maar goed, het is een weloverwogen keuze. Het aanbod van producten speelt daar een heel belangrijke rol in.

Er is bijvoorbeeld een heel lage beschikbaarheid van waterstofwagens. Samen met u ben ik van mening dat dit zeker meer zou mogen of moeten zijn. We spreken over slechts een paar honderd wagens in Europa. We werken verder aan de uitrol van die waterstoftankstations, om die de komende maanden en jaren toch meer in het straatbeeld te doen verschijnen. Op dat vlak geloof ik wel dat we eerst de infrastructuur moeten hebben vooraleer er wagens komen. Trouwens, ook de oplaadcapaciteit, met de laadpalen, is een heel belangrijke factor in de keuze van de mensen om een elektrische auto te kopen.

Voor waterstof denk ik dat er sneller een toekomst is in de uitrol van bussen. Ik verneem trouwens dat bepaalde constructeurs hun onderzoeksprogramma's voor waterstof afbouwen of zelfs stoppen, wat ook niet bevorderlijk is voor een snelle uitrol. De technologische evoluties van de batterijen gaan sneller. Ik geloof niettemin in een parallelle uitrol van elektrische wagens en waterstofwagens, want ik geloof nog altijd dat beide technologieën potentieel hebben. Bovendien is er CNG. We hebben daar ook al veel over gepraat. Dat is toch wel een overgangsfase. U weet dat er in het totale plan ook sprake is van 40.000 CNG-voertuigen. Ook wat dat overschakelen op CNG betreft, geloof ik dat dat toch wel voor een bepaalde categorie van de bevolking een oplossing is. Daarmee bedoel ik de mensen die op korte tijd vrij grote afstanden moeten afleggen, en niet de gelegenheid hebben om lang ergens te blijven om er op te laden.

Ik denk dus dat er nog heel wat werk aan de winkel is. Ik ben er ook van overtuigd dat er nog andere maatregelen kunnen worden genomen. Wij werken met de fiscaliteit. Aan de fiscaliteit kan ik niet veel meer doen. Elektrische wagens zijn fiscaal volledig vrij gedurende de looptijd van die elektrische wagen, CNG-wagens tot 2020, waterstofwagens ook. Ik denk dus dat we op dit moment alle middelen inzetten die we kunnen inzetten, maar dat er inderdaad nog heel wat zaken buiten de overheid kunnen worden gedaan.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, ik dank u. Ik kijk ook uit naar de rapportage in het voorjaar. Ik denk dat we dan een globaler plaatje zullen krijgen. Voor alle duidelijkheid, ik ben het er wel mee eens dat het niet alleen de verantwoordelijkheid is van de overheid. Het is niet de overheid die alles kan doen om ervoor te zorgen dat men de omslag maakt in de maatschappij, dat mensen daadwerkelijk overstappen naar die elektrische wagen. Dat ontslaat ons niet van de plicht om alles te doen wat we wel kunnen doen, en dat is natuurlijk een beetje zoeken. Ik ben dus ook niet degene die onmiddellijk met de vinger zal wijzen als we die resultaten niet halen. Ik vind dat we dat als overheid wél moeten doen als het gaat over de infrastructuur en dergelijke meer, maar wat de doelstellingen betreft die we hebben vooropgesteld met betrekking tot elektrische voertuigen zelf, het is nog twee à drie jaar, maar het zal zeer moeilijk zijn om die te halen. Dat is echter een gedeelde verantwoordelijkheid. Het is niet alleen de verantwoordelijkheid van de politiek, van de overheid.

Een paar zaken concreet. Wat de beschikbaarheid betreft, ik ben het daar volledig mee eens. Het is natuurlijk wel zo dat we die doelstellingen hebben vastgelegd op een moment dat er nog minder elektrische wagens op de markt

waren. Dat neemt alleen maar toe. Dat gaat alleen maar de goede kant uit. Normaal gezien zou men dat dus sneller moeten uitrollen.

Over de uitrol van de infrastructuur hoor ik ook dat dat redelijk op schema is. Heel concreet zullen we dat horen in het voorjaar, maar ik denk dat de overheid ter zake inderdaad haar ding doet.

We zijn het er absoluut over eens dat die premie niet zaligmakend is. We hebben het daarjuist al gezegd: het gaat over veel meer. Ik heb vorige week nog het verhaal gehoord van iemand die voor de eerste keer de kans kreeg om met een elektrische wagen te rijden. Dat geeft toch nog wel wat spanning. Men kijkt uit, het is iets nieuws. Dat kan ook wel leuk zijn. Op die manier kunnen mensen ertoe worden aangezet om daar kennis mee te maken, maar ik denk dat we mensen meer moeten overtuigen om daar met een geruster hart naartoe te gaan.

Wat die overstap naar waterstof betreft, en die afbouw van dat onderzoek, het interesseert me wel wie dat zou zijn, mocht u dat kunnen zeggen.

De volgende vraag is hier al diverse keren gesteld. Het is ook maar symbolisch, want ik ben er net als u van overtuigd dat een premie niet zaligmakend is, maar kan waterstof eventueel worden meegenomen in de hoogste premie categorie? Is dat al gebeurd? Daar was al een aanzet toe?

Een evolutie die we nu zien, is dat waterstof veeleer zal worden gebruikt voor zwaardere transport, voor bussen, vrachtwagens, maritiem gebruik en dergelijke meer, en zeker in een beginfase minder voor auto's, blijkbaar ook omdat de batterijtechnologie dan weer niet geschikt zou zijn voor het zwaardere transport. Ik denk dus dat dat zeker de weg is die we uit moeten.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil me heel kort aansluiten bij de vraag van collega Diependaele. Ik treed veel zaken bij die zijn gezegd, zowel door collega Diependaele als door de minister. Op dit vlak is er nog heel veel werk te doen, niet alleen door de Vlaamse Regering, maar ook samen met de Federale Regering en de hele sector. Collega's, CD&V heeft over de ontwikkeling van elektrische mobiliteit ook een conceptnota klaar, die binnenkort hier in de commissie komt. De bedoeling zou moeten zijn dat we dat samen met de collega's van de commissie Mobiliteit gaan bekijken. Minister, dat zal ook perfect aansluiten bij wat u vanuit de Vlaamse Regering aan het voorbereiden bent in functie van de doelstellingen voor 2025 en 2030. Dat neemt niet weg dat we misschien nu al een aantal zaken kunnen doen. Met betrekking tot de premie heb ik u hier al eerder aangesproken over mensen die een auto aankopen en inbrengen in het systeem van autodelen. Die zijn op dit moment uitgesloten van die premie. Nochtans is dat twee keer winst. Ik denk dat er op dat vlak misschien toch nog eens moet worden nagedacht over het aldus aanpassen van de premie.

Ook op Europees niveau is men qua mobiliteit natuurlijk bezig met de transitie naar een schoner transport. Op dat vlak bereiken ons soms toch wat onrustwekkende tijdingen. De Europese Commissie zou een gebrek aan ambitie aan de dag leggen om de normering aan te scherpen. Ik denk dat de Vlaamse Regering ter zake het best ook een signaal geeft. We hebben ons in de klimaatresolutie uitgesproken voor een ambitieus pad om zo snel mogelijk, in 2035, naar schone voertuigen op onze wegen te gaan.

Het is van het grootste belang dat ook op Europees niveau daar werk van wordt gemaakt, met een zo streng mogelijk normering. Minister, ik vraag u dus om daar ook op dat niveau voor te pleiten.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik sta open voor heel wat voorstellen. Ik wil eventjes opmerken dat wij in Europa absoluut niet de slechtste van de klas zijn. Ik heb begrepen dat we, ondanks het feit dat wat we doen bescheiden is, met de verkoop van elektrische voertuigen in Europa op de derde plaats staan. Dat het kan, en dat het beter kan, bewijst Nederland. Misschien moeten we eens over het muurtje kijken. Ik heb de voorbije dagen begrepen dat dat ook voor een aantal andere zaken nuttig zou zijn: ik ben jaloers op de maatregelen die men in Nederland neemt voor het stimuleren van energie en hernieuwbare energie en energiecoöperatieven. Ik ben er dus wel van overtuigd dat er een aantal goede voorstellen kunnen zijn.

Ik ben gerust bereid om de waterstofauto's in de hoogste categorie te steken, mijnheer Diependaele. Maar als je geen voldoende aanbod hebt van voertuigen, hebben we dat dan symbolisch gedaan want er zullen weer geen premies voor worden aangevraagd. Dan moeten we binnen een jaar zeggen dat we in een budget hadden voorzien en dan gaat dat naar schuldafbouw. Als ik natuurlijk als minister van Begroting en Financiën de schuld zeer snel wil afbouwen, dan zorg ik ervoor dat er geen premies worden aangevraagd. Maar dat is niet de bedoeling. Wij moeten inderdaad proberen om met de middelen die wij hebben, toch een aantal zaken te realiseren.

Mijnheer Bothuyne, wat betreft het autodelen moeten we bekijken of er geen praktische bezwaren zijn.

Mijnheer Diependaele, u zegt dat er nieuwe problemen opduiken. Elke procedure die we maken voor een premie, maken we in zeer nauw overleg met de ombudsman. We hebben dat sterk vereenvoudigd. Maar er zijn natuurlijk leveranciers die negen maanden te laat een auto leveren. U weet dat ik ESR-normen moet respecteren. Ik mag het dus niet overdragen. Ik kan een begrotingsruiter aanvragen, maar dat is dan weer een hele administratieve discussie.

Autodelers krijgen een huurvergoeding en mogelijk ook een belastingaftrek. We moeten ervoor zorgen dat we daar geen dubbele ondersteuning doen en dubbel subsidiëren. Ik wil het zeker bekijken.

Ik ben er ook van overtuigd dat er op het vlak van mobiliteit nog bijkomende maatregelen mogelijk zijn. Afgelopen zomer zag ik in een reportage dat in Noorwegen de busbanen ter beschikking van elektrische voertuigen worden gesteld. Dat is natuurlijk niet mijn bevoegdheid. Dat is de bevoegdheid van mijn goede collega Ben Weyts, en ik laat het over aan hem om dat te onderzoeken. Inderdaad, mijnheer Bothuyne, in de commissie Mobiliteit.

Alle steun en hulp aan het programma is uiteraard welkom. Ik ben ervan overtuigd dat milieuvriendelijke voertuigen een grote uitdaging zijn. Het komt vroeg of laat. De mensen beseffen niet welke omslag er komt, maar alle leveranciers hebben massaal de productie van elektrische voertuigen aangekondigd.

Mijnheer Diependaele, het zijn vooral de Duitse constructeurs, meer bepaald Mercedes, die hebben laten weten dat ze het onderzoeksprogramma met betrekking tot waterstof en de productie daarvan zullen stopzetten.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Het is een goede zaak dat we op de derde plaats staan. We moeten natuurlijk ambitieus blijven, en die voorsprong

behouden. Daar zijn we het over eens. Als u zegt dat Nederland een voorbeeld kan zijn, denk ik vooral aan de belastingverlagingen die men daar doorvoert. Daar doen ze mooie dingen, maar dat is een andere discussie.

Ik ben het volledig eens, en ik heb het ook zelf aangehaald: waterstof zou niet meer zijn dan een symbool. Maar je zou er geen extra budget voor nodig hebben. Het past perfect binnen het huidige budget want er is inderdaad nog maar een zeer laag aanbod.

Wat betreft de procedure, heb ik zelf gezegd dat wij als overheid een correct systeem willen. Dat constructeurs achterblijven, daar zijn zij verantwoordelijk voor.

De vraag die moet worden gesteld, is of het geld dat naar die premie gaat, niet beter in iets anders zou worden gestoken. Ik geef grif toe dat ik niet meteen een alternatief heb. Ga je dan naar een campagne ter bevordering van elektrisch rijden? Ik denk eerlijk gezegd dat het al meer dan voldoende geweten is dat we die weg op moeten. Ik zie ook niet in hoe je de mensen dat nog duidelijker kunt maken. Iedereen weet dat ondertussen al.

De overheid moet de focus blijven houden en die doelstellingen voor ogen blijven houden en blijven nadenken. Het zal een vallen en opstaan blijven, een 'trial and error'. We moeten die focus behouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energienorm – 44 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag gaat over de energie-intensieve industrie die bij ons nog altijd meer betaalt voor energie dan in de ons omringende landen. Er zijn al studies gemaakt door PricewaterhouseCoopers (PwC) en Deloitte. Die hebben dat becijferd. Maar de resultaten liepen sterk uiteen door het gebruik van andere parameters. Maar wat wel blijkt, is dat de energie-intensieve bedrijven een concurrentieel nadeel hebben en dus ook een kostenhandicap. Dat kan de competitiviteit en dus ook de werkgelegenheid ondermijnen.

De buurlanden hebben tal van maatregelen genomen. U kunt zeggen dat we niet naar de buurlanden moeten kijken, maar daar hebben de energiebedrijven een duidelijk lagere kost. Ze hebben daarmee een gevolg gegeven aan de Europese richtlijnen. Deze verplichten de lidstaten om vanaf 2019 rekening te houden met de elektro-intensiteit van hun ondernemingen.

De energienorm die is afgesproken in het regeerakkoord – ik ga het stuk niet citeren, u kunt het terugvinden op pagina 87 – moest een antwoord bieden op dat concurrentieel nadeel, maar er zijn op dat vlak nog geen concrete resultaten.

Ik heb al een jaar geleden vragen om uitleg gesteld over dit onderwerp. U hebt toen verwezen naar werkgroep 4 van de Stroomversnelling. Op 18 januari 2017 gaf u aan dat toen de eindsprint voor deze werkgroep werd ingezet. De resultaten zouden twee dagen later beschikbaar zijn, lees 20 januari. Op basis daarvan zouden initiatieven worden aangekondigd. U kon daar toen nog geen uitspraken over doen, maar u lichtte wel een aantal principes toe.

De energienorm moet worden ingevoerd, dat staat zowel in het Vlaams als federaal regeerakkoord. Een gezamenlijke invoering kan, maar er kan perfect alleen een energienorm voor Vlaanderen worden ingevoerd. Ieder niveau moet de berekeningen maken en de impact nagaan. Het kan niet zo zijn dat een daling bij het ene bevoegdheidsniveau een stijging bij het andere beleidsniveau uitlokt.

Ten slotte zou dit eveneens aan bod komen op het interfederaal overleg met federaal minister van Energie Marghem in april 2017.

Minister, is de aangekondigde studie over de benchmark van de energie-intensieve bedrijven met de ons omringende landen opgeleverd? Zo ja, kunnen we die inkijken of de resultaten kennen?

Welke parameters heeft men gebruikt? In de eerste studie was het probleem dat men met verschillende parameters heeft gewerkt.

Worden de maatregelen van de buurlanden mee opgenomen in deze studie? Kunnen deze goede praktijken een oplossing bieden voor ons land?

Eerder gemaakte studies geven aan dat er wel degelijk een concurrentieel nadeel is voor de energie-intensieve bedrijven in vergelijking met de buurlanden. Kunnen we in dat opzicht reeds nadenken om initiatieven te ontwikkelen? Wat kunt u als minister nu reeds ondernemen?

Binnen welke door de EU opgelegde contouren kunnen maatregelen worden genomen?

Wat zijn de vorderingen van de aangekondigde werkgroep 4 inzake de uitwerking van de energievisie en -pact? Wanneer zullen de resultaten van deze werkgroep worden vrijgegeven?

We lazen deze morgen nog in De Standaard en De Tijd dat er binnenkort ook een onlinebevraging komt, van onderuit. Ik heb al zitten zoeken, maar de website niet gevonden. U zult dat waarschijnlijk wel kunnen meedelen. Half november wordt dat afgesloten waarna u politieke beslissingen zult nemen, zo hebt u geformuleerd op de radio.

Hoe zult u samenwerken met de federale collega voor een snelle invoering van de energienorm, zowel op distributienet- als op transmissieniveau? Is een gezamenlijke invoering opportuun? Wat is de timing daarvoor?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: In de vierde werkgroep van de energievisie werd voorgesteld dat de uitwerking van de energienorm via een samenwerkingsverband met de andere gewestelijke en federale energieregulators dient te gebeuren.

In het kader van het interfederaal energiepact is deze energienorm dan ook aan de orde, zoals ik reeds heb verteld hier in de commissievergadering van 3 mei, en hierover zal dan ook duidelijkheid zijn tegen het einde van dit jaar. Dat is de afspraak. Uit de PwC-studie onthoud ik nog steeds dat er voor een bepaald segment bedrijven een concurrentieel nadeel is, maar niet voor alle segmenten. Het is dan ook noodzakelijk om hier zeer omzichtig mee om te springen. We zullen kijken hoe we de energienorm vorm kunnen laten krijgen. Hierbij dienen we steeds rekening te houden met de contouren van de Europese regels van 'state aid', maar ook met de Europese regelgeving in het kader van de Europese elektriciteitsmarkt. Bij het nemen van initiatieven ten aanzien van bepaalde

bedrijven is het steeds balanceren op een slappe koord, ook al hebben bepaalde buurlanden reeds een bepaalde korting verkregen voor hun industrie.

Wat de aangekondigde studie betreft, veronderstel ik dat u niet opnieuw verwijst naar de studie die werd aangekondigd in april 2016. Ik stelde reeds in de commissievergadering van 18 januari alsook in die van 3 mei 2017 dat dit lastenboek niet werd afgewerkt omdat er inderdaad dubbel werk is met de studies die lopen op andere niveaus, onder andere de PwC-studie. Wel zullen we volgens mij inderdaad, nadat de verdere werkzaamheden afgesproken zijn binnen het energiepact, een specifieke studie moeten voorbereiden. De modaliteiten hierover zullen dan ook worden afgesproken in het kader van de werkzaamheden van het pact.

Op het Vlaamse niveau nam de Vlaamse Regering in september nog een belangrijke maatregel om de competitiviteit van bedrijven te vrijwaren door bij het uitwerken van de bijdrage Energiefonds met de bedrijven rekening te houden. Verder hebben we ook beslist de supercap uit te werken, wat de kosten voor de energie-intensieve ondernemingen zal drukken. Maar ik heb tegelijkertijd aan de bedrijven duidelijk gemaakt dat ook zij een inspanning moeten leveren op het vlak van de energieomslag en op het vlak van hernieuwbare energie. Ik verwacht van hen investeringen op dat vlak. Het is natuurlijk eenvoudig om te zeggen dat er een competitief nadeel is, maar het is nu vooral zaak om, samen met de bedrijven, de doelstellingen hernieuwbare energie te halen. Ze moeten dat niet alleen doen, maar ook de overheid moet dat niet alleen doen. De burgers doen dat ook al. We moeten samen aan de kar duwen. Op die manier kunnen we de doelstellingen wel halen. Ik reken dan ook op de energie-intensieve industrie om daartoe hun steentje bij te dragen.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, die opmerking over 'niet alle bedrijven' hebt u vorige keer ook gemaakt. Ik heb toen duidelijk gespecificeerd dat het gaat om energie-intensieve elektrobedrijven. Het staat ook zo in mijn vraag. Het is belangrijk in verband met de timing. De energienorm wordt deels behandeld in het interfederale energiepact. Daarvoor moeten we nu de parameters vastleggen om de energienorm vast te leggen. Is daar al een consensus over binnen de verschillende entiteiten? *(Minister Bart Tommelein schudt van nee)*

Dan hebt u een probleem inzake timing?

Minister Bart Tommelein: Als wij in onze eigen energievisie afspreken dat we het op het interfederale energiepact doen, en ik heb een timing die ik met de collega's afgesproken heb om te volgen, dan probeer ik die timing te respecteren en er vooral voor te zorgen dat die op timing blijft. Ik steek niet onder stoelen of banken, mijnheer Gryffroy, dat ik echt al het nodige doe om het energiepact op de afgesproken tijdstippen af te leveren. Ik hoop dat mijn collega's in de andere gewesten en op federaal niveau dezelfde inspanningen leveren om dat ook te doen. Het zal niet aan Vlaanderen liggen, hoor.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat wil ik duidelijk bevestigen. Ik betwijfel niet dat u de timing wilt respecteren en er alles aan doet. Ik wil wel constant op het gevaar wijzen dat u straks het slachtoffer kunt zijn van wat de andere gewesten of Marghem willen doen. Want als u zegt dat er nu nog geen consensus is rond parameters, dan krijgt u die studie eind dit jaar niet rond. En dat zal niet uw fout zijn, maar wat gaat u dan doen?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) op digitale meters – 49 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitrol van de digitale meter – 162 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Deze vraag is niet bedoeld om mijn mening te geven voor of tegen de digitale meters, want iedereen weet dat ik voor ben. Ik geloof daarin, en zeker in de toepassing daarvan, als we spreken over slimme huishoudtoestellen, over wat je kunt doen met een batterij, of die rollend of statisch is. De mogelijkheden zijn immens. Als je ziet dat Facebook twaalf jaar bestaat... Wel, twaalf jaar na de invoering van de digitale meter leven we in een totaal andere wereld.

Mijn bezorgdheid is hoofdzakelijk dat er een rapport is van de Vlaamse regulator van 29 augustus 2017, dat nog een aantal fundamentele bemerkingen geeft bij het ontwerp van decreet dat in voorbereiding is. Dat boezemt mij angst in, of we nog wel tijdig rond zullen raken voor de invoering van de digitale meters.

Het gaat onder meer over de onafhankelijkheid van de regulator. Het databeheer zou blijkbaar worden toegewezen aan de minister, maar anderzijds vallen zij met de regulator onder het toezicht van het Vlaams Parlement. Ze hebben ook vragen over het databeheer zelf en de organisatie daarvan. Er zijn ook vragen omtrent de privacy. Ik was onlangs in Tallinn, en daar demonstreerde men een app waarmee elke burger zijn eigen verbruik en zo meer kon inkijken. Iedereen bleek daar ook al sinds 2012 een digitale meter te hebben. En de mensen gebruiken ook die app daarvoor. Privacy is daarbij zeer belangrijk om mee te nemen, en ook het gevaar op hacking enzovoort. Maar je moet ook naar de toekomst kijken.

Een andere belangrijke opmerking ging over de overgangsregeling om prosumenten op een andere manier te vergoeden. Er was ook een opmerking over de middelen omtrent de regulator. Ze hadden ook vragen over de gegevensbescherming. De algemene verordening Gegevensbescherming is er wel voor particulieren, maar wat dan met btw-plichtigen? Er is ook nog een vraag omtrent de bevoegdheid inzake het beslechten van geschillen, die niet wordt uitgebreid ten aanzien van de databeheerder.

Zijn die vragen correct of niet correct? Er moet wel een antwoord op komen, en dat zal waarschijnlijk nog wel wat voorbereidend werk vragen. En ik zou niet willen hebben dat de digitale meters daardoor straks vertraagd worden.

Worden gegevens die niet onder de algemene verordening gegevensbescherming vallen, voldoende beschermd door dit decreet? Wie gaat het toezicht uitoefenen op de databeheerder: het Vlaams Parlement of de minister? Hoe staat u tegenover de mogelijkheid om een prepaymentformule voor niet-budgetmeters toe te laten? Vindt u het opportuun om dat nu reeds op te nemen? De overgangsregeling voor de prosumenten, zoals eerder voorgesteld in de conceptnota digitale meters, zou niet lukken volgens het advies van de regulator. Hebt u reeds zicht op een oplossing om het rendement van PV-installaties voor minstens vijftien jaar te garanderen?

Wordt de timing nog steeds gehandhaafd? Wat zijn de volgende stappen voor de uitrol van de digitale meter die worden ondernomen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, collega Gryffroy heeft het over het advies van de Vlaamse Regulator voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), mijn vraag vertrekt vanuit het advies dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) heeft afgeleverd over dezelfde beleidsbeslissing, de conceptnota van begin dit jaar. In de zomer hebt u een eerste keer het decretale kader laten goedkeuren op de ministerraad.

De SERV heeft een aantal vragen met betrekking tot de uitrol van de slimme meters. We hadden oorspronkelijk gezegd dat we zouden gaan voor een uitrol bij die gezinnen die er het meeste voordeel bij hebben. En ook bij de gezinnen met een budgetmeter zou de uitrol snel gaan gebeuren. Daarnaast zouden alle gezinnen en bedrijven waar bijvoorbeeld als gevolg van nieuwbouwwerken een nieuwe meter moet worden geplaatst, voorzien worden van een digitale meter. Op die manier zou op een termijn van ongeveer twintig jaar tot 80 procent van de Vlaamse gezinnen en bedrijven moeten beschikken over een digitale meter. Volgens de kosten-batenanalyse die de VREG heeft gemaakt voor de uitrol van de digitale meter, is dat ook de meest kostenefficiënte aanpak. Bij de resterende 20 procent zal de op dat moment nog aanwezige analoge meter gewisseld worden voor een digitale meter, op aangeven van de distributienetbeheerder.

De SERV is van mening dat de manier waarop de uitrol wordt aangepakt, samen met een bijhorende timing, het best ook decretaal verankerd wordt, om op die manier zekerheid te creëren. De SERV vraagt ook om meer duidelijkheid te geven over de compensatieregeling waarin zal worden voorzien voor prosumenten, omdat de terugdraaiende teller uiteraard verdwijnt als er een digitaal exemplaar wordt geïnstalleerd. De invoering van een compensatieregeling voor prosumenten is ook al opgenomen in de conceptnota, maar de effectieve uitwerking is nog niet opgenomen in het ontwerp van decreet.

Minister, hoe reageert u op het advies van de SERV? Is het uw bedoeling om de afspraken over de uitrol van de digitale meter decretaal te verankeren of is dat geen vereiste? Wanneer en hoe zal de compensatieregeling voor prosumenten worden uitgewerkt? Hoe zal die eruitzien? Hoe staat u tegenover de opmerking dat de verschillende stappen in de voorbereiding van het dossier van de digitale meter in een vreemde volgorde worden gezet?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik wil in eerste instantie stellen dat de verschillende adviezen die ik ontvangen heb, op dit moment verwerkt worden om zo snel mogelijk het ontwerpdecreet in tweede lezing ter goedkeuring voor te leggen aan de regering. Wel wens ik op te merken dat het advies van de SERV niet binnen de bepaalde periode, inclusief verlenging van een maand, werd afgeleverd. Tijdens de zomermaanden hebben mijn kabinet en de administratie hard gewerkt aan de decretale teksten. In de herwerkte versie wordt al tegemoetgekomen aan heel wat elementen die dus blijkbaar ook in het advies van de SERV zijn opgeworpen. Ik denk dat de realiteit er minder vreemd uitziet dan hoe de SERV het in zijn advies voorstelt.

In zijn advies stelt de SERV dat de normale volgorde de volgende is: kosten-batenanalyse, proefproject, conceptnota, stakeholderoverleg, decreet, uitvoeringsbesluit, offertevraag/aankoop. Maar in realiteit is het proces volgens mij exact zo verlopen. In 2008: eerste kosten-batenanalyse, geactualiseerd in 2011, 2014 en mei 2017. In 2010: eerste proefproject, gevolgd door verdere

proefprojecten in 2012 en sinds 2017 een lopend proefproject voor de digitale budgetmeter. Februari 2017: goedkeuring conceptnota. Maart 2017: eerste opvolgingscommissie digitale meters. De tweede vond plaats in juli 2017. In juli 2017 was er de eerste lezing van het decreet door de Vlaamse Regering. Najaar 2017: uitvoeringsbesluit dat de functionaliteiten van de digitale meter vastlegt. December 2017: start contract opdrachtnemer digitale meters.

Uiteraard lopen bepaalde processen deels door elkaar of wordt al gestart met de voorbereiding van een volgend proces terwijl het vorige nog niet volledig is afgerond. Dat is wat mij betreft het normale rijpingsproces.

Ik wil echter nogmaals benadrukken dat de kosten-batenanalyse van de VREG heeft aangetoond dat de uitrol van digitale meters een maatschappelijk juiste beslissing is, en het komt er nu vooral op aan om werk te maken van de uitrol van de digitale meters zonder verder tijd te verliezen.

In het kader van de digitale meter wordt uiteraard rekening gehouden met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Voor u zit de gewezen staatssecretaris van Privacy, mijnheer Gryffroy.

Na verdere analyse bleek het ook in dit kader opportuun om de uitrolfaciliteiten mee decretaal te verankeren. De toepassing van de AVG is inderdaad beperkt tot de verwerking van persoonsgegevens. De definitie van persoonsgegevens is echter zeer ruim, waardoor veel gegevens kunnen worden gekwalificeerd als persoonsgegevens en de AVG alsnog breed van toepassing is.

Het ontwerpdecreet stelt duidelijk dat de VREG toezicht zal houden op de uitvoering van de regels betreffende de taken en verantwoordelijkheden van de databeheerder. In het bestuursorgaan van de databeheerder zetelt daarnaast ook een onbezoldigde regeringsafgevaardigde met raadgevende stem die toezicht houdt op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van de databeheerder met het recht, het algemeen belang en de beginselen van behoorlijk bestuur. De regeringsafgevaardigde brengt hierover op regelmatige basis verslag uit aan de minister van Energie.

Mijnheer Gryffroy, ik wil de mogelijkheid tot commerciële 'prepayment' zeker ondersteunen, maar dit moet wel altijd een keuzemogelijkheid blijven. De sector informeerde mij dat zij wel voorstander zijn voor het aanbieden van commerciële prepayment, maar dat ze hiervoor zelf nog voorbereidingen moeten treffen. Ik zal aan de VREG vragen deze gesprekken te versnellen. Dit decreet regelt de invoering van de meter en de noodzakelijke wijzigingen daaraan verbonden. De wijzigingen die nodig blijken voor deze commerciële prepayment, worden opgenomen in het decreet dat flexibiliteit in de energiemarkt mogelijk maakt.

Wat de investeringszekerheid betreft voor PV-eigenaars (photovoltaic), voorziet het decreet al in een noodzakelijke overgangsmaatregel om de rechtszekerheid te garanderen en het draagvlak voor hernieuwbare energie niet onderuit te halen. Ik blijf erbij dat burgers die geïnvesteerd hebben in zonnepanelen en in het vergroenen van onze elektriciteitsproductie, een garantie moeten krijgen op het renderen van hun installatie. Dat is voor mij een prioriteit. De afspraak binnen de regering is dat de terugdraaiende teller vijftien jaar behouden blijft, dit is nu ook zo ingeschreven in het ontwerpdecreet, tenzij men zelf kiest voor het compenserend systeem. Het ontwerpdecreet moet nog vertrekken naar de Raad van State. Het heeft dan ook geen zin om nu uitspraken te doen over de juridische bemerkingen van de VREG. Wel staat vast dat ik ervoor zal zorgen dat prosumenten kunnen genieten van het voordeel van de terugdraaiende teller, en dit gedurende vijftien jaar vanaf aanmelding.

Wat het alternatief compensatiesysteem betreft vanaf 2021, zal ik eerstdaags een voorstel doen aan de Vlaamse Regering. Wat mij betreft, moet dergelijk systeem voorzien in een integratie van de prosumant in de markt, voldoende rendement bieden voor nieuwe PV-investeringen en aanzetten tot zo veel mogelijk zelfconsumptie.

Wat voor mij uitgesloten is, is het geven van nieuwe subsidies. Dat kan niet de bedoeling zijn. De volgende stap is dus om het ontwerpdecreet opnieuw voor te leggen aan de Vlaamse Regering voor een tweede lezing. Ik bereid ook een besluit van de regering voor dat de functionaliteiten van de meter moet vastleggen, dit zit al in de administratieve procedure. Op deze manier hebben de netbeheerders ook houvast om de aanbestedingsprocedure verder af te ronden en een tijdige uitrol van de digitale meter mogelijk te maken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan begrijpen dat u nog een aantal zaken afwacht, maar wat uw opmerking over prepayment betreft, is er ook de vraag van Samenlevingsopbouw. Nu staan er euro's op de budgetmeter maar zal dat in de toekomst kunnen? Dan zullen we straks een speciale digitale meter moeten hebben voor een beperkte groep, wat dan weer handenvol geld kost. Dat moet dan gebeuren via een andere applicatie, een app die erbovenop wordt gezet. Ik denk dat we daar veel innovatiever over moeten nadenken.

Minister, er is een ander punt dat ik wel belangrijk vind. De heer Bothuyne en ik hebben dat perfect afgesproken. Hij heeft de VREG genomen en ik heb het advies van de SERV gelezen. U hebt nu verklaard dat de SERV zijn advies te laat heeft ingediend. Ik veronderstel dat u geen rekening met dat advies zult houden. Daar staat echter een vraag in met de verschrikkelijke titel 'Digitale mist over digitale meters'. Het is mogelijk dat ze in verband met de digitale meters mist willen spuien. Vanwege de fantastische toepassingen inzake energie-efficiëntie en de integratie van de groene en grijze energiemarkt ben ik echter een believer.

De SERV vraagt zich af of de Vlaamse overheid bevoegd is om een salderingscompensatie te voorzien voor onderdelen van de factuur waarvoor de Vlaamse overheid niet bevoegd is. Dat is een opmerking van de SERV. Zult u die opmerking weerleggen of kijkt u niet naar dit advies omdat de SERV te laat was? De Raad van State zou ons daar later op kunnen pakken. Daardoor zouden we weer met een vertraging zitten en zouden we de digitale meters pas later kunnen uitrollen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat de digitale meters betreft, zitten er volgens mij geen non-believers in deze commissie. Zelfs de mensen van sp.a zijn ondertussen overtuigd van de voordelen van de digitale meter. We weten allemaal dat het soms wat trager gaat.

De manier waarop die meters er komen, is natuurlijk een belangrijk aandachtspunt. Volgens mij wijst de SERV op een aantal belangrijke bezorgdheden. Het zou ook onverstandig zijn geen rekening te houden met het advies van de SERV. Ik ga ervan uit dat u dit wel degelijk zult doen.

Wat de compensatieregeling betreft, zijn er een aantal terechte bezorgdheden. Hetzelfde geldt voor de mensen van Samenlevingsopbouw Vlaanderen. Zij vertegenwoordigen een belangrijke groep die in de eerste fase van de uitrol van de digitale meter aan bod zal komen. Ze wijzen terecht op de noodzaak om alle bestaande functionaliteiten op een of andere manier te behouden en misschien

zelfs te versterken bij de uitrol van de digitale meter. We zijn er dan ook voorstander van de budgetmeterfuncties ten volle op te nemen in de uitrol van de digitale meter. Dat moeten uiteraard geen aparte meters zijn. Het moet perfect mogelijk zijn te voorzien in de functionaliteiten en de toepassingen die op een budgetmeter mogelijk zijn. Ik hoop dat u hiermee rekening zult houden.

Minister, ik zou graag uw commentaar met betrekking tot deze punten horen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, er blijven natuurlijk nog heel wat vragen over de slimme meter over. Ik heb ook vragen. Ik kan me bij deze vragen om uitleg aansluiten, maar dat lijkt me niet het juiste moment om al die vragen te stellen. Tijdens de regeling van de werkzaamheden zal ik voorstellen om een hoorzitting te organiseren en een aantal betrokkenen uit te nodigen om hierover van gedachten te wisselen. Ik vind de adviezen van de VREG en de SERV interessant. Hoewel ik die adviezen heb gelezen, zou ik over al die aspecten ook graag in de commissie van gedachten wisselen met vertegenwoordigers van de VREG en de SERV.

Ik ga ervan uit dat iedereen hier heel wat mails over de digitale of slimme meter krijgt. Die mails gaan dan over buitenlandse voorbeelden die al dan niet zijn geslaagd of over de stralingsrisico's. Samenlevingsopbouw Vlaanderen heeft vragen over de functionaliteiten en over de verschijning van euro's op de meter. Ik kan me daarachter scharen, maar ik zou graag wat meer informatie krijgen.

Ik kan me aansluiten bij een vraag om uitleg of een vraag om uitleg stellen, maar het tijdsbestek om die belangrijke zaken te bespreken, is dan beperkt. Ik vind het logisch in verband met een decreet hoorzittingen te organiseren en ik zal dat straks voorstellen.

De voorzitter: Mijnheer Danen, we zullen dat tijdens de regeling van de werkzaamheden bespreken. Indien een ontwerp van decreet op komst is, hebben we in principe niet de gewoonte om hoorzittingen te houden.

De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Voorzitter, ik wil niet in het debat gooien of we al dan niet voor de digitale meter zijn, maar we hebben allemaal de ambitie om ons achter de slimme meter te scharen. Dat zullen we straks, tijdens de regeling der werkzaamheden, bespreken. Er zijn nog veel vragen over de manier waarop dit zal gebeuren. We stellen geen vragen over het principe zelf. Het lijkt me niet slecht antwoorden op al die vragen te krijgen tijdens een aantal hoorzittingen. We krijgen te veel mails van mensen die ons waarschuwen en ons tips geven. Het Vlaams Parlement moet die zaken verzamelen en als aanbevelingen aan de minister bezorgen. Dit kan het project op termijn enkel verbeteren. Tijdens de regeling van de werkzaamheden zullen we ons meteen positief uitspreken over het voorstel van Groen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik wil toch even opmerken dat ik met alles rekening houd, zelfs met rapporten die te laat toekomen. We hebben doorgewerkt. Dit betekent dat we al aan heel wat verzuchtingen en opmerkingen van de SERV tegemoet zijn gekomen. Dit omvat de opmerkingen over de gegevensverwerking.

Er is een zeer brede consultatie geweest. Met betrekking tot deze materie hebben we zowat iedereen geconsulteerd die mogelijk te consulteren viel. Ik vind het een belangrijk punt dat we geen verdere vertragingen oplopen. Het is me duidelijk

dat er veel vragen zijn. Dit punt behoort nog steeds tot de top van de onderwerpen waarover mijn kabinet vragen ontvangt. Ik ben me ervan bewust dat ik nog meer zal moeten informeren en communiceren. Ik moet duidelijk maken wat de voordelen en de gevolgen van de digitale meter zijn.

Wat de functionaliteiten betreft, is er volgens mij geen discussie. We moeten de functionaliteiten van de budgetmeter hierin opnemen zonder de digitale meter hierdoor zwaarder of duurder te maken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is duidelijk dat ik vertragingen met betrekking tot de gemaakte afspraken niet zal dulden. Volgend jaar zijn er proefprojecten en in 2019 volgt de uitrol. Een hoorzitting in verband met een ontwerp van decreet is logisch. Hoorzittingen om alles wat te vertragen, zal ik echter absoluut niet dulden. Veel vragen zijn technische vragen die technisch kunnen worden besproken en opgelost.

Wat mij vooral bezorgt, is dat we nadien niet door de Raad van State mogen worden teruggefloten. Dat is in mijn ogen het belangrijkste item. Wanneer we het advies van de Raad van State krijgen, zullen we lezen wat erin staat.

Kan Vlaanderen salderen op iets waarvoor het niet is bevoegd, ja of neen? Dat zal de meest cruciale vraag zijn. Dat is het juridische aspect. De rest is technisch.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben blij met de toezegging van de minister om de functionaliteit wat betreft de budgetmeter in de nieuwe uitrol overal te behouden. Ik ben ook blij met de toezegging om rekening te houden met alle adviezen die zijn binnengekomen. Ik kijk uit naar het voorstel dat binnenkort op onze banken zal liggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de provinciale belasting op hernieuwbare energie – 68 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de provinciale belasting wordt in sommige provincies opgevat op een manier dat dakoppervlaktes of andere oppervlaktes waarop installaties voor hernieuwbare energie zijn gevestigd, vatbaar worden verklaard voor die provinciale belasting op hernieuwbare energie. Dat lijkt inderdaad wat vreemd. U hebt daar ook in de pers negatief op gereageerd.

Deze discussie is op zich niet nieuw. Een achttal jaar geleden was er een plan van de gemeente Alveringem, in het verre West-Vlaanderen, om een taks op windmolens te heffen. Deze taks werd door toenmalig minister van Binnenlands Bestuur Bourgeois vernietigd omdat die in strijd was met het algemeen belang. Er is immers een Europese richtlijn die oplegt om x aantal procent energie uit hernieuwbare energie te halen. Er werd toen geoordeeld dat een taks op

hernieuwbare energie in strijd is met het Europees recht. Ik denk dat dit nog altijd correct is.

Bent u op de hoogte van deze provinciale belasting op hernieuwbare energie? Hebt u weet van eventueel andere belastingen op hernieuwbare energie? In de pers had u het immers ook over lokale besturen die zich hiermee zouden bezighouden. Is deze provinciale belasting in tegenspraak met het algemeen belang en het Europees recht? Zult u een overleg beleggen met de provincies of andere lokale besturen om een oplossing uit te werken?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Hoewel de zaak met betrekking tot de belasting op windturbines uit Alveringem mij welbekend is, had mijn eigen administratie tot het persbericht van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) van 27 september geen weet van een specifieke provinciale belasting op hernieuwbare energie.

In feite gaat het om een algemene belastingregel zonder rechtstreekse link met energie. In bijvoorbeeld Oost-Vlaanderen luidt het dat "de oppervlakten van kelders, zolders en daken worden meegerekend tot de belastbare gebouwde oppervlakte indien ze worden gebruikt of tot gebruik worden voorbehouden". Deze maatregel komt in een of andere vorm voor in de belastingreglementen van alle Vlaamse provincies. Deze bepaling wordt zo door sommige provincies geïnterpreteerd dat ook door het leggen van zonnepanelen op een bedrijfsdak deze bepaling van toepassing is. Naar verluidt zouden de provincies Antwerpen, Limburg en Oost-Vlaanderen een dergelijke toepassing kennen.

De omzendbrief van 10 juni 2011 van de toenmalige Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur inzake de gemeentefiscaliteit zet duidelijk het wettelijk kader voor gemeentebelastingen uiteen. De fiscale autonomie van de gemeenten is verankerd in de Grondwet. Dit laat de gemeenten toe om materies aan belastingen te onderwerpen, binnen de beperkingen die de wetgever eventueel stelt en binnen de grenzen van het bestuurlijk toezicht. Artikel 249 van het Gemeentedecreet schetst de grenzen van het bestuurlijk toezicht als volgt: "De toezichthoudende overheid beperkt zich bij de uitoefening van het toezicht, tot een toetsing aan het recht en aan het algemeen belang, namelijk aan elk belang dat ruimer is dan het gemeentelijk belang."

De omzendbrief behandelt daarnaast een aantal specifieke gemeentelijke belastingen. Bij de eventuele gemeentebelasting op masten en pylonen wordt specifiek vermeld: "In ieder geval mogen constructies voor de productie van windenergie of andere vormen van groene stroom in dit verband niet belast worden. Dat zou strijdig zijn met het gewestelijk beleid dat aanstuurt op een zo groot mogelijk aandeel van groene stroom in de totale energieproductie. Het is ook strijdig met de Europese richtlijnen en met het Elektriciteitsdecreet, dat bepaalt dat het gebruik van hernieuwbare energiebronnen moet worden bevorderd."

Deze bepaling bouwt voort op de beslissing van diezelfde minister van Binnenlands Bestuur om een belasting op windmolens door de gemeente Alveringem te vernietigen wegens strijdigheid met het algemeen belang. Voor dit algemeen belang wordt door de omzendbrief verwezen naar de Europese richtlijnen 2001/77/EG en 2009/28/EG van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en naar het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000 waarin het hoofdstuk VII is gewijd aan de bevordering van milieuvriendelijke elektriciteitsopwekking.

Het spreekt voor zich dat de Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie geen onderscheid maken of die via wind, zon of warmte worden gehaald. Deze doelstelling van algemeen belang geldt mijn inziens dus ook onverkort voor zonne- en warmte-energie. Indien een provincie haar reglement van oppervlaktebelasting zodanig interpreteert dat een dak wordt gebruikt indien er zonnepanelen op liggen, dan komt mijn inziens evenzeer de doelstelling van 'algemeen belang' inzake hernieuwbare energie in het gedrang.

Het verbaast mij dan ook enorm dat deze provinciale besturen een belasting op hernieuwbare energie heffen. Gezien de urgentie om onze hernieuwbare-energiedoelstellingen te halen – we zijn slechts drie jaar verwijderd van de deadline – kan ik hier absoluut geen begrip voor opbrengen. Ik probeer elke dag, zonder uitzondering, aan de kar van hernieuwbare energie te trekken. Als niet iedereen mee aan diezelfde kar trekt, dan geraken we er gewoonweg niet. Ik hoop dat de provincies nu ondertussen beseffen dat dergelijke praktijken niet meer kunnen en dat die indruisen tegen het algemeen belang.

Hetzelfde geldt evenzeer voor een lokale taks op hinderlijke installaties of drijfkracht die zodanig wordt geïnterpreteerd dat ze een productie-eenheid van hernieuwbare energie zou belasten, waarover ik ook al signalen heb opgevangen.

Wat betreft dit algemeen belang kan ik stellen dat richtlijn 2009/28/EG de lidstaten onder andere verplicht maatregelen te nemen om de vergunningsprocedures te bespoedigen en om niet-technologische belemmeringen met betrekking tot hernieuwbare energie te verminderen. Een belasting op hernieuwbare energie is wat mij betreft ontegensprekelijk zo'n belemmering. Ik herhaal dat dit onaanvaardbaar is.

De bevoegdheid met betrekking tot het toezicht op de beslissingen van lokale besturen, inclusief de provincies, ligt bij de minister van Binnenlands Bestuur, Liesbeth Homans. Omdat het hier gaat om toepassingen en interpretaties van lokale belastingreglementen, lijkt mij de piste van bestuurlijk toezicht de meest praktische.

Mevrouw Homans kan als toezichthoudende overheid de nodige stappen zetten om, bijvoorbeeld net zoals eerder voor gemeenten is gebeurd wat betreft een gemeentelijke belasting op masten en pylonen, via een omzendbrief ook aan de provincies generieke regels te verstrekken inzake de toepassing en correcte interpretatie van lokale belastingreglementen in het licht van het algemeen belang inzake hernieuwbare energie.

Ik heb deze problematiek al onder de aandacht gebracht van mijn collega. Gelet op de inspanningen die minister Homans reeds levert om ook via haar bevoegdheden bij te dragen aan het halen van de energiedoelstellingen – zoals bijvoorbeeld bij sociale woningbouw –, verwacht ik dat zij mij zal bijtreden in mijn standpunt dat dergelijke praktijken door provinciebesturen niet kunnen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. We zitten opnieuw op dezelfde lijn.

Minister Bart Tommelein: Tommel-lijn. (*Gelach*)

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het kan niet de bedoeling zijn dat de lokale of provinciale besturen de productie van hernieuwbare energie, misschien ongewild, tegenhouden.

Ik hoop dat er inderdaad een omzendbrief komt. Ik denk dat het nuttig zou zijn om ook snel, al is het maar informeel, alvast een signaal te geven aan de provincies over de houding van de Vlaamse Regering zodat de onduidelijkheid de wereld uit wordt geholpen en we op de daken van de kmo's en bedrijven in Vlaanderen snel weer zonne-energie-installaties zien verschijnen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb een paar kleine bemerkingen. Ik ben zeer verwonderd over de interpretatie door de gemeenten van drijfkracht. Ik heb eens geïnformeerd bij de federatie voor de warmtepompen, en ze zeggen mij dat ze, buiten misschien van één gemeente, nog geen problemen vernomen hebben. Maar het zou kunnen, we moeten het verder onderzoeken.

Ik vind het inderdaad niet kunnen van de provincies. In Oost-Vlaanderen zegt men zelfs dat men geld nodig heeft enzovoort. Het is een belasting heffen op het dak en een belasting steken onder het dak.

Ik heb een veel beter voorstel dat u kunt doen aan minister Homans. Schaf de provincies af. We trekken het naar ons en dan is het probleem opgelost en kunnen we het perfect coördineren.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Ik heb een korte aanvulling. Op het artikel dat in het weekend in de krant stond over de bezorgdheid dat er taksen komen op dergelijke installaties, hebben we wel wat vragen gekregen. Er zijn mensen die bezorgd zijn, ook naar aanleiding van het artikel, en die zeggen: 'Zie je wel. Eerst volop zonnepanelen promoten en dan zullen ze er nog wel taksen op gaan heffen.' Ik denk dat we die deur zo snel mogelijk dicht moeten doen. Ook de gemeentebesturen zijn meegenomen in dat debat. De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan. We moeten die deur dicht doen. Mensen die vandaag overtuigd zijn om zonnepanelen te zetten, mogen niet met de schrik leven dat er in de toekomst een belasting op komt. Naar aanleiding van het artikel is die schrik iets meer geactiveerd dan afgenomen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil er naadloos bij aansluiten. Ik heb de voorbije jaren ook steeds ontkend dat er een belasting zou komen op zonnepanelen of windmolens als mensen mij dat vroegen. Als ik dan nu zie dat sommigen dat toch gaan doen, dan breekt toch echt wel mijn klomp.

Minister, ik zou aan u willen vragen om die deur dicht doen, en ik hoop dat mevrouw Homans hetzelfde zal doen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Wat de afschaffing van de provincies betreft, collega Gryffroy, denk ik dat ook in dit dossier de N-VA niet de kracht van de overtuiging had.

Minister, ik heb het daarnet bij een andere vraag al aangekaart, maar u hebt het hier voortdurend over hernieuwbare energie en dat iedereen moet samenwerken: de burgers, de bedrijven, de overheden, de lokale overheden, de provinciale overheden. U had het daarnet over de 'Tommel-lijn'. Ik heb de indruk dat vooral de overheden, of toch heel wat lokale overheden en provinciale overheden, blijkbaar niet op uw 'Tommel-lijn' zitten. Ik denk dat het een bewijs is van wat hier gebeurt. Het is echt waanzinnig: door de Vlaamse overheid wordt een beleid

voor hernieuwbare energie uitgestippeld en de lokale en provinciale overheden volgen niet.

Ik volg collega Beenders dat de weerslag naar de burgers nefast is. De burgers reageren: 'Ik leg zonnepanelen, en nu moet ik er nog eens op betalen ook.' Ik steun u en volg u wanneer u zegt dat collega Homans een initiatief ter zake moet nemen.

Ik heb nog een detailvraag. U hebt het ook over een gemeente of een paar gemeenten. Kunt u ons ook zeggen over welke gemeente het gaat?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord

Minister Bart Tommelein: Ik kan het met nog krachtiger woorden zeggen dan ik het daarnet heb gezegd. Het voordeel, mijnheer Beenders, is dat, als er zich een problematiek voordoet, er meestal ook een reactie bij de bevolking komt. Ik zal niet aanvaarden dat het draagvlak voor zonnepanelen en andere hernieuwbare energie wordt ondergraven door dergelijke zaken. Het zit verscholen in belastingreglementen. Het duurt dus eventjes voor ik deze eruit haal. Maar ik denk dat sommige provinciebestuurders nu zelf schrikken van deze situatie.

Wat de gemeenten betreft: ik heb op dit moment weet van taks op hernieuwbare-energie-installaties in één gemeente in de provincie Antwerpen. Dit werd me trouwens gesignaleerd door de provinciegouverneur. Maar ik zoek verder om dergelijke anomalieën eruit te halen, mijnheer Sintobin.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De eensgezindheid in deze commissie kan niet veel groter zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het beschikbaar stellen van de gegevens van REG-premies – 120 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, de distributienetbeheerders (DNB's) kunnen een aantal REG-premies (rationeel energiegebruik) geven in het kader van het REG-actieplan. In juni 2017 stelde ik een aantal schriftelijke vragen over de toekenningen en uitbetalingen van diverse REG-premies in 2016 voor isolatieprojecten, glasisolatieprojecten, warmtepompen, zonneboilers enzovoort.

Ik kreeg als antwoord dat men de cijfers niet voor oktober kon geven. Ik heb begin oktober 2017 mijn schriftelijke vraag opnieuw moeten indienen. De gegevens van de REG-premies worden begin mei door de distributienetbeheerders doorgestuurd. In november zullen we daar een verificatie van krijgen. De facto zullen we de cijfers dus krijgen tien maanden na het afsluiten van 2016. Nochtans is het nogal logisch dat, als men een beleid wil voeren, men die cijfers heel snel wil krijgen. Als we de geverifieerde cijfers over rationeel energiegebruik van 2016 pas eind 2017 kunnen krijgen, zijn we niet goed bezig en kunnen we de evolutie niet controleren.

Minister, is het in godsnaam niet mogelijk dat het Vlaams Energieagentschap (VEA) en de DNB's die zaken op een digitaal platform brengen, zodat het onmiddellijk kan worden geverifieerd, waardoor men drie maand later alle gegevens kan hebben? Zo zou het toch moeten lopen. Kunt u databases opzetten met bijvoorbeeld het Rijksregister of de FOD Financiën, waar ook het VEA toegang toe heeft? Als we altijd zo lang moeten wachten op de cijfers, hebben we een probleem om te verifiëren. Wat gaat u doen om het opvragen van dergelijke cijfers veel sneller te laten gebeuren dan die tien maanden?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, u weet dat ik uit de privésector kom, ik ben niet geboren in de politiek. Dit is iets wat me in het algemeen wel zorgen baart. De data-aanlevering, de opvolging, de cijfers die ook een minister nodig heeft om een goed beleid te voeren: ik geef eerlijk toe dat dat absoluut beter moet kunnen.

Ik wil in mijn antwoord in de eerste plaats verduidelijken wat de huidige rapporteringsverplichtingen over de REG-premies inhouden. Daarover bestaan klaarblijkelijk nogal wat misverstanden. De netbeheerders rapporteren immers in verschillende mate van detail en in verschillende snelheden over de energiepremies.

Maandelijks – voor 2017 was dit trimestrieel – ontvangt het VEA een beperkte rapportering. Dit overzicht laat toe om in globo de uitbetaalde dossiers per premieactie – bijvoorbeeld voor dakisolatie of zonneboiler – en de uitbetaalde bedragen op te volgen.

Detailvragen kunnen op basis van deze rapporteringen echter niet worden beantwoord. Het gaat hierbij steeds over momentopnames en voorlopige cijfers. Er gebeuren immers door de netbeheerders ook nog correcties op bepaalde dossiers. Ook wijzigen sommige dossiers van status. Een sprekend voorbeeld zijn glas- en muurisolatiedossiers die initieel als afzonderlijk dossier worden gerapporteerd, maar die later alsnog in een combipremie worden omgezet indien de tweede investering tijdig wordt uitgevoerd.

De maandelijksse rapporteringen laten naar mijn mening voldoende toe om de evolutie van het premiebeleid op te volgen, weliswaar rekening houdend met een onvermijdelijke vertraging in de cijfers. Premiewijzigingen gaan immers vaak pas in vanaf een bepaalde factuurdatum. De klant krijgt daarnaast na ontvangst van de factuur ook nog ruim de tijd om zijn premieaanvraag in te dienen. De netbeheerders hebben tijd nodig om de ingediende aanvragen ook effectief te verwerken.

Eén keer per jaar, rond 1 mei, rapporteren de netbeheerders in detail over de dossiers uitbetaald in het voorafgaande jaar. In deze jaarlijkse rapportering wordt niet in globo gerapporteerd, maar in detail, dossier per dossier. Deze jaarlijkse rapportering bevat substantieel meer gegevens die toelaten om diepgaandere analyses uit te voeren.

Pas in deze fase wordt er bijvoorbeeld gerapporteerd over de geplaatste vierkante meters isolatiemateriaal, over de behaalde warmteweerstand, over het type warmtepomp, over de premieverhogingen voor beschermde afnemers enzovoort. Het is op deze detailrapportering dat het VEA controles doet. Deze controles hebben betrekking op een heel aantal zaken.

Zo verifieert het VEA of het uitbetaalde premiebedrag in overeenstemming is met de detailparameters van het dossier – vierkante meter, al of niet beschermde afnemer, type uitvoerder. Anderzijds wordt bijvoorbeeld ook nagegaan of over

alle gevraagde parameters wordt gerapporteerd en of die in overeenstemming zijn met de actievoorwaarden. De dossiers waarvoor het VEA een probleem vaststelt, gaan in de loop van de zomer terug naar de netbeheerders voor feedback. Deze feedback wordt opnieuw verwerkt en resulteert tegen 1 oktober, de wettelijk vastgelegde einddatum, in een definitieve rapportering voor een bepaald uitbetaaljaar.

Betekent dit dat er een grondig probleem is met de kwaliteit van de initiële rapporteringen door de netbeheerders? Neen, algemeen is de kwaliteit van de jaarrapportering hoog. Voor heel wat dossiers die initieel als probleem worden aangeduid door het VEA, komt in de feedbackronde een adequate uitleg.

U moet begrijpen dat dit controleproces, gelet op het grote aantal premiedossiers, enige tijd in beslag neemt. Ik heb er in mijn antwoord op eerdere schriftelijke vragen voor gekozen om geen cijfers vrij te geven zolang het controleproces niet was voltooid. Ik wil bovendien ook niet dat met deze controles lichtzinnig wordt omgesprongen.

De besparingen gelinkt aan premiedossiers worden immers ook gebruikt voor het halen van de resultaatsverplichting opgelegd in artikel 7 van de richtlijn Energie-efficiëntie. De vereisten waaraan beleidsmaatregelen moeten voldoen om mee te kunnen tellen voor dit artikel 7, zijn niet min. Zo moet er een uitgebreid controlesysteem zijn opgezet ter verificatie van de geclaimde besparingen. En in de laatste versie van de nieuwe richtlijn wil de Europese Commissie nog strengere eisen opleggen aan dat controlesysteem.

Samengevat ben ik van mening dat het premiebeleid met de maandelijkse rapporteringen voldoende kan worden opgevolgd. Ik ben er bovendien niet van overtuigd dat er altijd snel moet worden ingegrepen in de premievoorwaarden en de premiehoogtes. Om burgers en bedrijven aan te zetten om te investeren in energiebesparende of milieuvriendelijke maatregelen, moet ook de nodige zekerheid worden geboden aangaande de financiële ondersteuning die daartegenover staat. Premies om de haverklap wijzigen of bijsturen is naar mijn mening nefast voor de investeringsbereidheid.

Ik ben wel bereid om de manier van rapporteren op termijn te herbekijken indien de verschillende netbeheerders onder de Fluvius-noemer gaan samenwerken en hun premieverwerkingssystemen op elkaar zullen afstemmen of zelfs integreren. Misschien kunnen we dan 'the best of both worlds' combineren.

Ik kan verwachten dat een meer geautomatiseerde toegang tot de premiedata technisch eenvoudiger zal worden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat premiebeleid met maandelijkse rapportering is geen publiek document. Het is iets dat intern blijft, bij jullie en bij het Vlaams Energieagentschap. U zult begrijpen dat tien maanden moeten wachten op cijfers na het stellen van twee schriftelijke vragen eigenlijk niet bevorderlijk is voor de nieuwe IT-wereld waarin we leven.

Ik heb hier nog een ander voorbeeld. Op de website www.energieopwek.nl kunt u realtime zien wat er op dit ogenblik wordt geproduceerd aan windenergie, biogas en pv-panelen.

Bij ons vinden we bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) certificaten terug tot eind augustus 2017. Het aantal installaties en geïnstalleerd vermogen vinden we via www.energiesparen.be terug tot en met maart 2017. Maar over datgene wat er wordt geproduceerd aan groene energie,

vind ik cijfers terug tot eind 2015, op diezelfde website. Er bestaan nog andere websites rond de CO₂-uitstoot in Europa, waarvan de cijfers niet kloppen. Er zitten daar rekenfouten in of er is 1000 megawatt te kort.

Maar als ik dan zie wat Nederland kan met www.energieopwek.nl – hier ziet u een afdruk –, dan moet ik zeggen dat we ook op dat vlak enorm achterstaan qua data. Hoe kunnen we in godsnaam een energiebeleid bepalen als we niet beschikken over correcte realtime meetgegevens? Daarom wil ik u vragen dat dat geheel van datadoorstroming tussen VREG, Energiesparen, VEA en distributienetbeheerders veel efficiënter wordt bekeken. Als Nederland het kan, waarom wij dan niet in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: U hebt gelijk, mijnheer Gryffroy.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het decretale kader voor de Market Implementation Guide 6 (MIG 6) – 151 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, vorige week zei u, in het kader van de vraag om uitleg rond zonnedelen, dat, indien de MIG 6 klaar is – en dat is gepland voor september 2018, maar daar moet nog decretaal werk voor gebeuren – gecombineerd met de digitale meters, er geen decretaal werk meer nodig is rond zonnedelen.

Minister, wat is de stand van zaken van het decretaal kader om de MIG 6 te kunnen realiseren? Welke decretale wijzigingen moeten er gebeuren omtrent de MIG 6?

Welke timing plant u daarvoor?

Is het reeds duidelijk of gezinnen hun overproductie aan zonne-energie zullen kunnen verkopen via injectie? Gaat dit dan via dezelfde leverancier moeten verlopen of kunnen gezinnen hiervoor op de markt gaan en een nieuwe leverancier vinden?

Vanaf wanneer zullen leveranciers aangepaste tarieven kunnen aanbieden op basis van de digitale meter? Zal dit kunnen vanaf dag één van de digitale meter, die na de introductie van de MIG 6 komt?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega, een aantal elementen om MIG 6 te realiseren, moeten inderdaad worden opgenomen in reglementaire teksten. Deze reglementaire teksten zullen zich vooral situeren op een wijziging van het Energiedecreet en het Energiebesluit en zitten reeds in de administratieve procedure. We zijn die dus aan het uitwerken. De timing van de aanpassingen aan het Energiedecreet zullen gerealiseerd zijn voor midden 2018.

De invoering van MIG 6 zal op het niveau van het decreet impact hebben op een aantal definities, bijvoorbeeld het toegangspunt, toegang tot het net,

afnamepunt, injectiepunt en bijgevolg op de bepalingen waar die definities worden gebruikt. De meeste wijzigingen zullen zich op niveau van het Energiebesluit en de technische reglementen situeren. U spreekt meteen van knelpunten, maar ik ga de dialoog aan met de verschillende stakeholders om een gezamenlijke oplossing te vinden.

Mijnheer Gryffroy, zoals ik reeds heb geantwoord op de vragen aangaande de digitale meter is het duidelijk dat de prosumenten het recht hebben op een terugdraaiende teller en dit gedurende vijftien jaar na aanmelding van hun installatie. Indien het alternatief systeem voldoende attractief is, kunnen de prosumenten wel degelijk op een ander systeem overstappen en dan hun overproductie valoriseren.

Het nieuwe allocatiemodel onder MIG 6 biedt – in tegenstelling tot het huidig geldende allocatiemodel – wel de mogelijkheid om de overproductie van een prosument te identificeren in de allocatie. In dat systeem worden de geïnjecteerde en afgenomen energiehoeveelheden van de prosument niet langer met elkaar in mindering gebracht, maar worden deze apart vermarkt.

MIG 6 voorziet in de mogelijkheid om deze injectie en afname bij één leverancier te vermarkten of bij twee verschillende leveranciers. Hiernaast voorziet MIG 6 ook in de mogelijkheid om productie en verbruik te vermarkten, ook al dan niet bij dezelfde leverancier. Het zal afhangen van de timing van de start van MIG 6 versus de start van de uitrol van de digitale meter of een prosument al onmiddellijk na de plaatsing van de digitale meter zal kunnen opteren voor vermarkting bij twee verschillende leveranciers.

Wat betreft de timing van MIG 6, heb ik inderdaad gesteld dat ik er wel degelijk op sta dat dit systeem midden 2018 een opstart kent, zodat bij de uitrol van de digitale meter de functionaliteiten kunnen worden gebruikt.

Aan MIG 6 zijn jaren van voorbereiding voorafgegaan. Ik ben op de hoogte gebracht van mogelijke vertragingen. Mijn kabinet heeft hierover reeds een aantal vergaderingen gehad. Ik zie de netbeheerders en de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gas Bedrijven (FEBEG) later deze maand over dit issue.

In principe zullen de leveranciers na introductie van MIG 6 bij afnemers met een digitale meter dynamische prijzen kunnen aanbieden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb daaromtrent geen verdere vragen. Het is me nu duidelijk wat er in het decretaal kader moet komen omtrent MIG 6 en digitale meters. Dat lijkt mij een logische stap. We wachten verder het decretaal werk af.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het winnen van geothermische warmte uit oude steenkoollagen – 163 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Zowat 25 jaar geleden, op 30 september, werd de laatste steenkool bovengehaald uit de mijn van Zolder. Vorig weekend was er nog een evenement waar de minister en een aantal van de leden van de commissie aanwezig waren. Ik heb toen wat inspiratie opgedaan, onder andere voor deze vraag.

De mijnen werden gesloten. Met een doorgedreven reconversieprogramma dat gefinancierd werd met Europese, federale, Vlaamse en lokale middelen, kregen de sites een nieuwe bestemming als bedrijvenpark, belevingszone of incubator. We kennen allemaal EnergyVille, GreenVille, De Schacht, C-mine, be-MINE en Maasmechelen Village. Het zijn allemaal pareltjes van industriële herbestemming. Buiten het aanwezige industriële erfgoed is er niet veel meer dat nog herinnert aan de vroegere functie van al deze sites: het winnen van energie onder de vorm van steenkool. Nochtans zouden deze oude mijnsites, en meer specifiek de oude mijngangen, opnieuw de rol van energieleverancier kunnen opnemen, en wel op de volgende manier. Het water in de ondergelopen mijngangen heeft een temperatuur dat schommelt tussen 30 en 40 graden Celsius en zou perfect kunnen worden gebruikt voor het verwarmen van de gebouwen.

Dat het aanwenden van dit warm mijnwater mogelijk is, bewijst de Nederlands-Limburgse gemeente Heerlen. In eerste instantie werd het mijnwater aangewend als warmte- en koudebron, maar ondertussen zijn de mijngangen omgevormd tot een gigantische geothermische buffer. Het uiteindelijke streefdoel is om tegen 2040 heel Parkstad Limburg, met 225.000 inwoners, waartoe Heerlen behoort, energieneutraal te maken. Om dit te bereiken, wil men tegen 2018 al 800.000 vierkante meter vloeroppervlakte verwarmen met mijnwater.

Minister, werd de mogelijkheid om mijnwater aan te wenden als thermische energiebron onderzocht? Wat was het resultaat van dit onderzoek? Wat is het aanwezige potentieel aan thermische energie? Zou het mijnwater kunnen worden gebruikt als koude- en warmtebron of als thermische buffer? Wat zijn de drempels om het mijnwater aan te wenden als thermische energiebron? Er zou naar schatting een half miljoen liter stookolie gelekt zijn uit het werkmateriaal dat ondergronds is gebleven. Vormt dit een hinderpaal om mijnwater als thermische energiebron in te zetten? Er werden en worden heel wat mijnsites omgevormd, toch werd op geen enkele site de warmte uit de mijngangen ingezet als thermische energiebron. Wat is de reden hiervoor? Het winnen van energie uit ondiepe geothermie is als mogelijkheid opgenomen in de conceptnota 'Warmteplan 2020'. Valt het winnen van thermische energie uit mijnwater hier ook onder? Kan het winnen van thermische energie uit mijnwater gebruikmaken van de call 'groene warmte'? Wilt u bijkomende stappen ondernemen om dit potentieel aan geothermische energie versneld te ontginnen? Wat zouden deze stappen zijn en aan welk tijdspad had u gedacht?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, dank u wel voor uw interessante vraag. Het thermisch potentieel van het mijnwater in Vlaanderen is vandaag nog onvoldoende gekend en is niet meegenomen in het groenewarmtepotentieel tegen 2020 in het Warmteplan 2020.

Niets belet echter, wanneer proefprojecten resultaten opleveren, om dit te kwantificeren en toch mee te nemen in het groenewarmtepotentieel.

Momenteel komen enkel projecten voor aardwarmte uit de diepe ondergrond in aanmerking voor steun binnen de call 'groene warmte'. Dit is gedefinieerd als aardwarmte vanaf een diepte van ten minste 500 meter ten opzichte van het TAW-referentiepunt (Tweede Algemene Waterpassing).

Wat de vraag over het lekken van stookolie betreft, zult u zich tot mijn collega Joke Schauvliege moeten wenden, want dat is haar bevoegdheid, niet de mijne.

Mijn kabinet is wel degelijk op de hoogte van het project Mijnwater in Heerlen, dat een mooi voorbeeld vormt van een 'smart thermal grid'. De mogelijkheden en opportuniteiten om een dergelijk systeem toepasbaar te maken op de Vlaamse mijnen, zullen we verder bekijken. Laat het bekend worden in uw provincie!

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord

Johan Danen (Groen): Dank u voor het antwoord. Dat geeft natuurlijk mogelijkheden. Ik stel vast dat ten tijde van de sluiting de aandacht voor geothermie of warmte uit mijnwater natuurlijk helemaal niet aan de orde was omdat men toen niet wist wat men met de bovengrond zou gaan doen. Men heeft daar gigantische sites ontwikkeld met meerdere tienduizenden vierkante meters vloeroppervlakte en met grote complexen zoals bioscopen, winkelcentra, administratieve gebouwen maar ook woongelegenheden. Ik denk echt wel dat de mogelijkheid erin moet zitten om met dat water iets te doen. Ik stel wel vast dat vandaag de warmtevoorziening in de diverse gebouwen op een klassieke manier gebeurt, maar niets belet ons om op korte of middellange termijn te zorgen dat het mijnwater wordt gebruikt om in warmte te voorzien in die gebouwen wanneer de huidige installaties naar hun eindpunt gaan of afgeschreven worden. Minister, ik reik u de hand om daar verder werk van te maken, want dat kunnen heel mooie projecten worden.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik wil de vraagstelling om dat potentieel verder te bekijken, mede ondersteunen. Ik heb begrepen dat u dat ook onderschrijft.

We hebben ook deze week van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) gehoord dat zij zelfs ook droge putten mee onderzoeken, om te bekijken of daar inderdaad water kan worden opgewarmd. Het principe zit dus zeker wel in een onderzoeksfase binnen de mijnsite, en ondertussen zijn er inderdaad ook ontwikkelingen. Het lijkt me zeker ook belangrijk dat de stabiliteit mee wordt bekeken. Als er echter potentieel is om warmte op een meer duurzame manier te verzamelen of op te wekken, dan verdient dat de nodige aandacht in verder onderzoek. Ik heb echter begrepen dat u dat zeker ook ten volle mee ondersteunt.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik hoop dat dat lukt in Limburg. Ik gun het hen van harte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.